

سازمان کتابخانه ها، موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی

اداره مخطوطات

نام کتاب: یوسف و زلیخا

مولف متن: عبدالرحمن جامی محشی

شارح مترجم

تاریخ تحریر نوع خط: نستعلیق تعداد سطر: ۱۷

نام کاتب

موضوع: ادبیات زبان: فارسی عدد اوراق: ۵۴

طول: ۲۱ عرض: ۱۷ شماره عمومی: ۳۴۲۱۷

وقفی / خریداری: آقای مهدی نوری تاریخ وقف: اسفند ۱۳۸۵

ملاحظات

ناقص الطرفین - فاقد جلد - آسیب دیده از رطوبت

[illegible] تنها [illegible] | [illegible] از ایشان | که من باشم یکی دیگر از ایشان

[illegible] آن روز [illegible] | و گر دون [illegible] لب | [illegible]

[illegible] مهر [illegible] | بدر [illegible] دیده [illegible] | ز سودای عزیز مصر [illegible]

[illegible] | اجازت داد [illegible] | [illegible] فرزانه فرزند

[illegible] مصر [illegible] | بود [illegible] | که باشد [illegible]

[illegible] مثل نیست | که گوید [illegible] بهشت | رسولان [illegible]

ز [illegible] در [illegible] | [illegible] | [illegible]

[illegible] | [illegible] | [illegible] داغ بر داغ

بود هر روز [illegible] | جز روی [illegible] | [illegible] دید

علاج تشنه جانش [illegible] دید | که دانایی [illegible] مصر [illegible] | علاجش [illegible] عزیز مصر [illegible]

بر او [illegible] می‌چیند با او | زلیخا [illegible] پیوند با او | [illegible] یکی [illegible]

بر اندیشش [illegible] | بر او از تحفه‌ها [illegible] | [illegible]

بیامش داد کی دور زمانه | ترا [illegible] آست [illegible] | بهار [illegible] نوازش‌های [illegible]

[illegible] عزیز [illegible] | [illegible] عزت آفتابست | که مهر [illegible] افکنده تابست

[illegible] | ندیده دیده خورشید سایه او | ز گوهر در صدف صافی بدن تر

زاهد [illegible] تو عکس [illegible]
چرا [illegible] کم دید [illegible]
که کای انکه در پای او سر
نبوده سبب او منت [illegible] درمت
[illegible] پی [illegible] در بیده
بدید در فروغ مهر [illegible]
که [illegible] عکسی [illegible] بنفشد
همه شان [illegible] خوبان او دید
[illegible] نرق او خون دل [illegible]
[illegible] بو اط [illegible]
[illegible] سیل است
[illegible] از اینجا سر کشند
[illegible] با [illegible] دلکش جوابی
[illegible] برمطر جنین [illegible] قصه [illegible] شنود
کو درد دل [illegible] این اندیشه باشم
[illegible] کم ابر نو بهاری

کند بو [illegible] سر [illegible]
بحرش [illegible] کشوده [illegible]
بحجی خانه [illegible] کرد [illegible]
کشوده بهر [illegible] نشست
ز نرکسی [illegible] او [illegible] ر
که [illegible] او [illegible] همراه
درون [illegible] لکا [illegible] کرده
خراب لطف [illegible] کاتان او دید
ولی [illegible]
[illegible] تمام [illegible] قوم
[illegible] نوی [illegible] شعف [illegible]
براه رزق او [illegible] نشسته
اگر نبود بعد فرزانه خویش
کلاه فقر بر اوج فلک سود
ولی چشم [illegible] را بهر وانت از خاک
بحندا زبهر من قطره باری

[illegible] پیش [illegible] چشم [illegible]
[illegible] عزیز [illegible]
[illegible] پی [illegible] داماں
[illegible] از کل دامن [illegible]
[illegible] نرکس [illegible] قدح [illegible]
[illegible] پیشه [illegible] بنفشه
ولی [illegible] بیرون بیرده
[illegible] زصد روم تا شام
[illegible] مصر در سر دار [illegible]
براه مصر چشم او سبیل است
[illegible] طبیعت [illegible] نکیت
اگر افتد قبول [illegible]
[illegible] خوانده [illegible]
[illegible] کم [illegible]
[illegible] نکهت [illegible] افلاک
اگر بر [illegible] از تن [illegible]

[illegible] لطفی [illegible]
[illegible] روان [illegible] الوهی
[illegible] از [illegible]
[illegible] دارد
[illegible] از [illegible] غلامان
[illegible] ز [illegible]
قبا [illegible] شکسته
[illegible] از قصور [illegible]
زهر کو [illegible] رسته [illegible]
ز ارکان ریاست [illegible] بید
[illegible] صد این اندیشه [illegible]
ز توکشت کرم [illegible] ز [illegible]
غلامانکنیزان [illegible] دارد
[illegible] او [illegible]
[illegible] خواطر [illegible]
[illegible] فرستاد

[illegible] خشم [illegible]
[illegible] مصدان [illegible]
ببیع [illegible]
[illegible] راه [illegible]
[illegible] خوانها
[illegible] بنی [illegible]
[illegible]
[illegible] کل [illegible]
[illegible]
[illegible] از زند
[illegible] سجده [illegible] بوسید
[illegible] خلیل [illegible] چشم [illegible]
[illegible] در [illegible] شمار [illegible]
ز دستش [illegible] کوهرهای [illegible]
[illegible] قبول [illegible]
[illegible]
چه از مصر آمد [illegible] خردمند

۲
[illegible] نرق [illegible]
[illegible] در [illegible]
[illegible] دارد
روان سازم [illegible] صد [illegible] عماری
غلامانی [illegible] نشینی
ز لعل [illegible] سبد
[illegible] در [illegible]
[illegible] تا [illegible]
ز ار باب [illegible]
[illegible] خلوت [illegible] ارند
[illegible]
[illegible] کم [illegible]
[illegible]
بود [illegible] از [illegible]
چو آن میوه [illegible] افتاد
[illegible]
که از [illegible] بکشد

جهرهای خورشید او را عنبرین
[illegible] پرواز
[illegible]
سپید [illegible] رخسار کرد [illegible]
[illegible]
عذار [illegible] گلشن [illegible]
چو هر گل بوقت صبح تازه
ز گوشش آویز کرده [illegible]
کلاه لعل [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] تازه بانه
چو آب موج در دریا نشسته در
برید کوه را آن [illegible] موج
همه [illegible] پشت کوه کوهان

[illegible] از خویش از عنبرین
[illegible] در کارش [illegible]
[illegible]
[illegible]
هزاران لعبت رومی در [illegible]
[illegible] عقد گوهر [illegible]
[illegible]
هزاران مرد غلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] چو دل [illegible]
[illegible] تیز رو تر
[illegible] زمانه
شکن در سنگ [illegible] کرده از سم
[illegible] رشته بیرون
به تنها کوه [illegible]

[illegible] گرد آغاز
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] غمزه خونریز
[illegible] کله هر تار کاکل
[illegible]
هزاران [illegible] شکل خوش اندام
[illegible] روی سبزه [illegible]
[illegible]
[illegible]
هزاران [illegible] کوتاه
[illegible] رخسار [illegible]
[illegible]

[illegible] تجمل [illegible] امد
ز شوق [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
سمن بوی [illegible] سیمین بر
بهر منزل که [illegible]
کنیزان [illegible] ناز
کشیده [illegible] غلام [illegible]
[illegible] عشق [illegible]
[illegible] می برند
[illegible] منزل [illegible]

[illegible] نوگل
[illegible]
و صد [illegible]
ز یاقوت و دُر و لعل [illegible]
[illegible] منزل نشانی شد
یکی دلکش عماری [illegible]
مرصع [illegible] خورشید
[illegible]
[illegible]
روان [illegible]
روان [illegible] نوبهار
[illegible] ارم را
[illegible] ز لطف [illegible]
[illegible] اسیری
هزاران عاشق معشوق در کار
بسوی مصر محمل می کشیدند

۳
[illegible]
ز انواع [illegible]
[illegible]
و صد طبله پر از مشک تتاری
[illegible]
[illegible] از صندل عود
[illegible]
[illegible]
[illegible]
هزاران [illegible] صنوبر
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] دلبری [illegible]
همه جا صد متاع صد خریدار
[illegible]

چو [illegible] خورشید [illegible] عنبرین
[illegible] پرواز
[illegible] ملالت
[illegible] گرداب [illegible]
[illegible]
عذار [illegible]
چو هر گل [illegible] وقت صبح [illegible]
[illegible]
[illegible] لعل [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] تازه [illegible]
چو [illegible] در دریا [illegible]
بریده کوه [illegible] موج
[illegible] کوه کوهان

[illegible] از عنبرین
[illegible] در کارش [illegible]
[illegible]
[illegible]
هزاران [illegible] رومی [illegible]
[illegible]
[illegible]
هزاران [illegible] غلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] تر
بیرون [illegible] زمانه
[illegible] در [illegible]
[illegible] بیرون
به تنها کوه [illegible]

گل [illegible] کرد آغاز
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] غمزه خونریز
[illegible] کلاه [illegible] کاکل
[illegible]
هزاران [illegible] اندام
[illegible] روی [illegible]
[illegible]
[illegible]
هزاران [illegible]
[illegible]
[illegible]

چو [illegible] برد [illegible]
[illegible] خورد [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] آن [illegible]
[illegible] سیمین بر
بهر منزل [illegible]
[illegible] ناز
[illegible] غلام [illegible]
[illegible] عشق [illegible]
[illegible]
[illegible] منزل [illegible]

[illegible] تو کل
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] منزل [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
روان [illegible]
روان [illegible] نوبهار
[illegible] ارم [illegible]
[illegible] زلف [illegible]
[illegible] اسیری
هزاران عاشق معشوق [illegible]
[illegible] می‌کشیدند

[illegible] گل
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] عود
[illegible]
[illegible]
[illegible]
هزاران [illegible] صنوبر
[illegible]
غلامان [illegible]
[illegible]
[illegible] دلبر [illegible]
[illegible] متاع [illegible] خریدار
[illegible]

که راه مصر طی [illegible] بود
ازان [illegible]
همی راندند تا شد مصر نزدیک
[illegible]
[illegible]
عزیز مصر [illegible] بشنید
برون آمد [illegible]
برون آمد [illegible]
[illegible]
[illegible] کرده
[illegible]
[illegible]
[illegible] وصل زاده
در [illegible] آوازه دوست
به عیش و نشاط داد داد دادند
زمینی [illegible] دور
[illegible] ستاره

نه غم [illegible]
[illegible]
[illegible]
عزیز مصر [illegible]
خبر یافتن عزیز مصر از [illegible]
[illegible] دید
[illegible]
[illegible]
غلامان [illegible]
[illegible]
[illegible] ساز کرده
[illegible]
رباب از [illegible]
[illegible]
چه [illegible] بریدند
[illegible] از نور
[illegible]

غم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
غلامان [illegible]
[illegible]
[illegible]
نوای [illegible] آغاز کرده
نوای نی [illegible] وصل داده
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

عزیز مصر چون آن بارگه دید
[illegible]
[illegible]
[illegible]
چو از [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
عزیز مصر چون افکند سایه
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

چو صبح [illegible] خندید
[illegible]
[illegible]
[illegible]
چو از زر [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
در آن خیمه زلیخا بود و دایه
علاجی کن که یک دیدار بینم
[illegible]
زلیخا [illegible] دایه [illegible]
در آن خیمه [illegible]

فرود آمد [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
زلیخا گرد [illegible]

برآورده از دل غم دیرینه آه ای
ندانست الا که من در خواب دیدم
عنان دل به بیچه چشم بسپرد
دریغا بخت [illegible] بخت آورد
فشاندم تخم مهر آن دلبر دار
نخوردم بر ز وصل [illegible]
برای [illegible] هر سوی [illegible]
نیابد ناگهان از هجر آن ماه
[illegible] خورده [illegible]
[illegible]
[illegible] از کم گشته [illegible]
همه آن [illegible]
[illegible] بسی آنجا جسم
به نزدیکی من آید به رنجه
مهانا به دلان [illegible]
خدایا فلک بر من نه بخت ای
گرفتارکی دیگر ندارم

که داد و بلا بخت کارم افتاده
بخت بوس آن بامخت کشیدم
نه آن بخت آنکه کف از خویش رازم
طلوع اختر [illegible] بختی آورد
برای گنج بردم رنج بسیار
سنان [illegible] چنگ بدامن
[illegible] از تشنه [illegible] افتاده
[illegible] حیران [illegible]
همه آن راه چو [illegible] کرده در [illegible]
[illegible]
[illegible] کام [illegible]
[illegible] بر سر لوح جبین شکسته
زنا کرز زور قرب آمد پدیدار
بود بهر هلاک من [illegible]
نه دل اکنون به دست من نه دلبر
بدوی من [illegible] از مهر [illegible]
برسوای [illegible]

بسر چاه هجر دیدارم افتاده
نه آن بخت آنکه عقل و هوش من برد
ز بیهوشی بهوشی آورد بازم
نشاندم نخل خرما خار بر دار
[illegible] با از ده ها کار
همه آن تشنه در [illegible]
[illegible]
[illegible] یا بم در [illegible]
[illegible] براه کوه اندوه
[illegible] بخت آغشته [illegible] من
نبود از بخت من در زنده [illegible]
[illegible] زجای [illegible]
نخوردم [illegible] کار
چه من در رنج عالم [illegible]
از آنم [illegible] دست بر سر
[illegible] یارم
[illegible] مادام [illegible]

به مقصود دل

به مقصود دل خود کرده ام [illegible]
[illegible]
[illegible] از [illegible] دل [illegible]
[illegible] داد [illegible] آواز
عزیز [illegible] مقصود دل [illegible]
[illegible] مقصود [illegible]
[illegible] بود [illegible] موم
ز نرم آهن نیاید کار [illegible]
[illegible]
[illegible] بر زمین [illegible]
[illegible] خوردی [illegible]

که دارم [illegible] کنج خود [illegible]
از [illegible] در [illegible]
[illegible] در هر جا [illegible]
گواهی [illegible] بردار
دل مقصود او بی حاصل [illegible]
مبادا از صحبت او هیچ [illegible]
بود کار کلید موم معلوم
[illegible] داد [illegible]
[illegible]
[illegible] از [illegible]
[illegible] افتادم [illegible]

[illegible] از غم [illegible]
[illegible]
در آمد مرغ بخت [illegible] پرواز
[illegible] مشکل [illegible] کار
از [illegible] خوب [illegible] دیدن
[illegible] سلامت [illegible]
[illegible] کو [illegible]
[illegible] افکن
زلیخا چون [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] عزیز و بیرون آمدن [illegible] طبق [illegible]

[illegible] که ز چرخ [illegible]
[illegible] بستند
عزیز آمد [illegible]
[illegible]

[illegible] کوس [illegible]
[illegible] زر [illegible]
[illegible]
[illegible] فرق [illegible]

کواکب [illegible] بستند
[illegible]
[illegible] دست
[illegible] زرین [illegible]

[illegible]

مرصع زین پایی هر در [illegible]
نشسته تیغ بخت اندر میانه
ز یک زرین صدای غلغل لحن
در و دشت از هلالی بدر بر بود
کهی طالع شده فرخنده بدری
کف پای نشسته مرهم بران ریش
دی آلوده کمان ابروج ناز
کو رهست از دو ابجران ابری [illegible]
زلیخا تیغ غم اندر رها ری
جبینی [illegible] صد [illegible] چه داری
بخت از من [illegible] دل [illegible]
که از فرزانه یک بندم گشادی
چه دانستم [illegible] چارهٔ سازی
خیال کردم که از تو چاره جستم
نه در ره دیگر دام فریبم
وزان آرام تاج آرام یابی

شده مسند برا [illegible] بخت
طرب سازان نواها ساز کردند
فلک [illegible] طبق پر دست ساچی
گهی گنده بهر سو در [illegible]
هلال از دو شده تا [illegible]
فی مست آهوان زرین [illegible]
غبر سار پایان پرده پرده از
غریو ارباب ادام [illegible]
[illegible] زنگ زهای زار [illegible]
[illegible] در حق تو [illegible] کردم
به [illegible] هزارم غم فرو دی
مرا [illegible] داغ [illegible]
ز خوان مردمان آداب [illegible]
چه باشد تاج گذار [illegible]
[illegible] برجان شکیبم
بوین وعده [illegible] شهر مانم

درخت سایه [illegible] روانه
شتر پایان [illegible] آغاز کردند
ز بس رفتار [illegible]
هلال از [illegible] ناخن بدر [illegible]
زمین [illegible] کرده [illegible]
سهیل [illegible] ارغنون [illegible]
بجز آن زلیخا [illegible]
که [illegible] [illegible] خواند
[illegible] [illegible] داری
[illegible] [illegible] دردم
که از دیوانه یک بندم نهادی
فزون کردی ز آن داغ غریبی
چه شد از تو [illegible] خوار رستم
معاذالله چه باشد [illegible]
دهی وعده [illegible] کام یابی
[illegible] بخت [illegible] دانم
زلیخا با [illegible]

بسم الله [illegible] هو

6

[illegible] این کف کوه داشت
[illegible] [illegible] نیل
[illegible] در حق گذاری
[illegible] از کوه [illegible]
[illegible] زر و گوهر [illegible]
وزان [illegible] زمینی [illegible]
[illegible] میل و میل
چه [illegible] گوهر صدف [illegible]
بدین آرایش [illegible]
[illegible] خشتی مهر خشتی
در دبیرده [illegible] زرکار
گهر وارش [illegible] بخت [illegible]
مرصع تاج برفرق [illegible] نهادند
[illegible] کوه از بار دل تنگ
ز کوهرها که بر [illegible] فراز [illegible]
[illegible] تخت [illegible] تخت
[illegible] چشم از [illegible]

کزان بر دست [illegible] آمد فرود اشت
هزاران تن سواره با میانه
بکف [illegible] آن عماری [illegible]
[illegible] [illegible] حاجب [illegible]
عماری [illegible] زرد گوهر [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] از نیل
[illegible] در [illegible]
[illegible] [illegible]
دران [illegible] تخت [illegible]
[illegible] گوهر نشانی [illegible] خروار
[illegible] داغ غم [illegible]
میان تخت با جشن جلوه دادند
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] در [illegible]
دران میدان [illegible] تاج
کجا باشد در [illegible]

برآمد با نظرها [illegible] تعجیل
[illegible] [illegible] ایستاده
طبقهایی زر [illegible] در هم
چه در طرف چمن [illegible] باران
[illegible] آمد ز گوهر ریز مردم
ز لعل [illegible] لعل [illegible] آهن
چه نیل اندر [illegible]
[illegible] [illegible] ماهی [illegible]
[illegible] بهشتی
[illegible] زر [illegible] زیاده
[illegible] تخت زر [illegible]
ازان زر [illegible] [illegible]
ولیکن [illegible] از ان [illegible]
[illegible] آن [illegible] باران [illegible]
[illegible] دل زهجران [illegible] تخت
که [illegible] [illegible] تاج
چه دل با دلبری آرام گیرد

[illegible] [illegible] [illegible]

زوصل دیگری جا یی که کام گیرد
ز صد دسته ریحانش بلبل
تماشای مهستان بکه در نور افتد
زنی را در ران فرخنده منزل
نبود از جهای زر کم هیچ چیز بیش
کنیزان ولی آنتو بدل آرای
زسر تا پای شیرین چین قند
مقیمانا چو ژم پاک زی
بر غنا یی و خوبی نازنینان
زنی با هم در حلقه یار
دو در و ن ... بودی
... در گفتن نبود ...
... بسو خمکم
ز وقت صبح تا شام کارش این بود
چو مه در پرده اش تنها نشستی
بزانوی ادب بنشستی پیش

کجا پروانه پرد سوی خورشید
نخواهد خاطرش جز نکهت گل
چو خواهد تشنه جانبازی آب
همه اسباب حشمت بود حاصل
پرستاران گلبوی گل اندام
بپای خدمت کمر بسته ازبان
سیه فامان از عنبر سرشته
ایمنان حرم درکاه زبی
همه ایمن قامت همه یکباره
که ... باشند اینجا براغیار
بطا هرجا ... کشود ...
ولیا جان ... یار بود ی
بصورت ... با مردم نشسته
میان دوستان گرد ارچنین بود
خیال دوست ... در خلوت راز
بعو جان رسانیدی غم خویش

چو باشد سوی شمعش روی امید
زمهر آتش چو در ... فرا افتاد
نبفرتن ... سود ... بیاب
غلامی بود ... برو عنبر بر ... ش
پرستار ... جمله ...
غلامانا قصب ...
ز شهوت پاک و ...
زخوا ... مو ... همه ...
ز ... همنشینی شاد با او
نشاط ... می انگیزه بودی
و ... دل ... دیگر ... داشت
چو تنها ... نبود ... غم
بمعنی ازهم خاطر گسسته
چو شب بر چهره ... ستی
نشاندی ... پر ... نیاز
زناده ... ساز کردی
کردو ... دی

[illegible]
...
... ونتی که ارجهای بر ...
بساط ... بود در نور ... م
مرادی بکر بجایی ... بینی
ترا یا بم چو چو بم ... شد
... بر ... گفتار شب ...
برا ... دیگر دادی ... ساز
... کاه ... سوسن آرای
... در ... بای در گل
ز درد آلاله نو ... نامه آری
ز درد اغ ... ماتم دیده ... نیست

[illegible]
...
... از هر سوی عالم آر ز و یم
... زبس ... تا زور لب ...
چو گفتی گفتی ای یار ... خیز
ز سنبل جعد تر بر روی گل آری
بمعشوقان بری پیغام عاشق
کنی غم دیده گان را غمگساری
دلم بیمار شد دلداری کن

[illegible]
...
... صبح ... شنی
نسیم مشک در جیب ...
بباغ از بر ... جنبان ...
... جنبش ... آرام عاشق
کسی از من در جهان غمدیده تر نیست
غم بسیار رسید غمخواری کن

[illegible] شد
[illegible]
[illegible]
[illegible] از شیشه می
بود [illegible] نکو بوی
بصورت [illegible] کرد آرام
[illegible] زمین [illegible]
[illegible]
چشم [illegible]
[illegible] از گلی [illegible]
[illegible]
[illegible] مجلس افروز
[illegible] دلان پاک سینه
[illegible] گذشتی [illegible]
که با داغ [illegible] سینه [illegible]
ز داغ دل [illegible] باز گفتی

[illegible]
[illegible]
[illegible] داران
[illegible] بهاری
[illegible]
[illegible] زردی [illegible]
[illegible] کافته گذاشت
[illegible]
[illegible] کار [illegible]
ز دولت صبح تا خورشید تابان
بیاد صبح دم این داستان [illegible]
برستارگان [illegible] صف کشیدند
بجای آورده [illegible] رسم دیرینه
[illegible] دل [illegible]
بدشت [illegible] لاله
که چون سیل [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] دل گشا [illegible]
بود [illegible] دلستان را [illegible] ببینم
[illegible] روز [illegible]
چو خورشید شمع مجلس روز
رفیقان با جمالش [illegible]
بهر روز [illegible] جانش
[illegible]
از آن [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
در این نامه چنین داد سخن داد
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ظل [illegible]
[illegible] فیروز [illegible]
از آن [illegible] درخت [illegible]
[illegible] بلاغت [illegible]
[illegible] درختش
[illegible]
[illegible]
[illegible] بازی

[illegible]
[illegible] از کرامت‌ها [illegible] آید
[illegible] کنعان [illegible]
[illegible]
که یوسف چون [illegible] سر برافراخت
[illegible] زندان [illegible] دیده [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] گنجینه [illegible]
[illegible] برومند [illegible]
[illegible] سبز [illegible]
نهال باغ [illegible] بود [illegible]
که ای [illegible]
که از عهد جوانی تا به پیری
[illegible] سرافرازی

[illegible]
[illegible] آید
[illegible] وارث
[illegible] از وصل یارش
[illegible] کهن زاد
دل یعقوب را مشغول خود ساخت
[illegible] لطف [illegible]
[illegible] خوشی [illegible]
[illegible] در مقام استقامت
[illegible]
[illegible]
[illegible]
بجز یوسف که [illegible]
که [illegible]
[illegible] کار [illegible]
کند هر جا که [illegible]
[illegible] با خدا [illegible]

[illegible]

به عظم برادر زد [illegible]

مگو این خواب [illegible]

ز تو در دل [illegible]

که بخشی روشنی در تعبیر این خواب

همی خندان لعل شکر خند [illegible]

[illegible] از خواب بگشا

بگفتا خواب دیدم مهر و مه را

به سجده پیش من سر را نهاده

میان [illegible] خواند

[illegible] فرخ [illegible]

[illegible] تقریر

[illegible]

[illegible] بشنیدند [illegible]

[illegible]

[illegible]

که قطع [illegible]

[illegible] چشمت [illegible]

[illegible] مادر [illegible]

[illegible] داریم [illegible]

[illegible] اوقات [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

بیاید [illegible]

اگر در روز [illegible]

برادر [illegible] از [illegible]

بیا تا کار خود [illegible] سازیم

دوای [illegible]

چو خوابی [illegible] دید از [illegible]

بعزم مشورت یکجا نشستند

بجز [illegible]

[illegible] نوا [illegible]

بباید [illegible]

بباید کند [illegible]

خوردان برسکی [illegible]

[illegible]

سپان کرده ... [illegible] | رنج بیند تا [illegible] | [illegible] ملامت [illegible]

هوای [illegible] صحرا است ما را | اگر [illegible] اجازت قصد داریم | که فردا روز در صحرا [illegible]

[illegible] یوسف آن نور دیده | زکم [illegible] بکام رسید | چو باشد [illegible] ماه [illegible]

[illegible] سرفرازی | بکنج خانه [illegible] روز تا شب | [illegible] برتیغ و [illegible]

[illegible] نور دیده [illegible] | گهی بر پشته کوه [illegible] | گهی [illegible] غزالان [illegible]

[illegible] نخجیر [illegible] | ز [illegible] | هر لاله [illegible]

[illegible]

[illegible] تا او جز [illegible] | [illegible] | [illegible]

[illegible] یک چندی در او آرام کرد | [illegible] در روی بستری جز بستر خود | [illegible]

رهم از تیغ [illegible] | نه گشته تیغ ما رنگین بخونش | [illegible] بی رشک بمرد

پیکدم زیر خنجر [illegible] | چه جای [illegible] از آن هم بدتر است این | [illegible] دیگر است این

طلب دار [illegible] | [illegible] که اندر [illegible] | به است از تشنه و گرسنه مردن

بلا کا [illegible] | بصد خواری در آن چاه افکنمش | زصد عزت بچاه افکنمش

بجای [illegible] | بچاه [illegible] | بر آن بید در آن منزل زمانی

ز اندوه [illegible] آزاد [illegible]
چو [illegible] این سخن بشنید [illegible]
[illegible]
درین [illegible] نشسته [illegible] انگیز
[illegible]
[illegible]
ز عدلش گر [illegible] میر بودند
چو پا بر دامن صحرا نهادند
[illegible] فکندند
فکنده [illegible] بر [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] در ریاض جان چریدند
فلک گفتا [illegible] بریدند
که آن [illegible] کرده
برو [illegible]
برهنه پا قدم بر [illegible] میزد
کف [illegible] میکرد

[illegible] و دیگر از تو [illegible]
[illegible]
قضا [illegible]
[illegible]

[illegible]
بکر [illegible] پا [illegible]
[illegible] لطف ساز دادی
[illegible] که [illegible]
[illegible]
چو [illegible] دل [illegible]
برو باران [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] و ز آن [illegible]

[illegible]
[illegible]
ز اندوه دل [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
که در بستان [illegible]
[illegible] نور [illegible]
[illegible] نور [illegible]
از [illegible] روی

[illegible]
[illegible]
[illegible]
ز ظلمتها [illegible]
[illegible]
از [illegible]
[illegible] رسیدند

زر دشتی بر آن چه تا رسیدند
لب آلوده دهان از [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] عیار [illegible] او
[illegible] کشیدند آنکه بجا [illegible] هشتی
[illegible] چو چیبن خورشید در آب
به دولت یافت [illegible] آن سنگ
[illegible] آن [illegible] شیرین
شد از نور رخش آن چاه روشن

چه [illegible] ظلام [illegible] تیره
بی توشه از بیرون مردم [illegible]
[illegible]
[illegible] آنچه کردند
[illegible] مبش
به [illegible] رسیمانها [illegible] بودند
[illegible] بریدند از ملامت
درآب انداختند از بیم [illegible]
[illegible] از آن در چه بود سنگی
که [illegible] گوهر [illegible] آن سنگ
[illegible] عطر سایش
چه [illegible] زمین از ماه روشن

زنار [illegible] جسم [illegible]
دور [illegible] بود آن
[illegible]
[illegible] معلوم [illegible]
دل چیبن سنگ این [illegible] سنگ [illegible]
بران ساعد که [illegible] رسیدی
بروند [illegible]
کشیدند از بدن پیراهن او
[illegible] تا بدامان قیامت
بخورشید نور خورشید [illegible] تاب
نشیمن [illegible] درنگینه
ز لعل [illegible]
عفونت [illegible]
ز فر طلعت او [illegible] بند
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ایران
[illegible]
[illegible] زدند
[illegible] کاری
ندیم [illegible] کرده روح کلامبش
[illegible]
چو [illegible] کشد [illegible]
به ما [illegible] اندر [illegible]
[illegible] زحمت [illegible]
[illegible] محمل کشند
[illegible] کردند
[illegible] نوردی
[illegible] بماهی [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] سلام
[illegible] وادی
[illegible]
[illegible]
[illegible]
نبا [illegible] کاندر [illegible]
شود [illegible] زیر [illegible] ماهی
به چاه [illegible] زمین [illegible] کاه
بعزم [illegible]
خوشا آن [illegible] که [illegible]
بقصد آب [illegible] چاه کردند
به تاریکی چاه آن [illegible]
زلال [illegible] کان ریز

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
تو دانی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
برآمد یوسف [illegible]
زلاه [illegible]
که یا [illegible] یوسف [illegible]
[illegible] آمد سعادت [illegible]
فرود آمد [illegible] دلو آب [illegible]
نشست [illegible] خورشید [illegible]

زمین از مصر تا مغرب [illegible]
[illegible] دو افکان
[illegible] نشسته
[illegible] است
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] کاروان [illegible]
[illegible]
[illegible] تمام [illegible]
[illegible] سر از طوق وفا نابسته است این
زبیکو بنده کی فارغ نهاد است
زبیکو [illegible] کند بد بنده کی بیشی
ور العلا [illegible]
[illegible] قیمت [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] پاید
[illegible] انتظارش
[illegible] چاه کشتند
[illegible] کاروان کرد [illegible]
میان کاروان آمد پدید [illegible]
بکار خدمت آمد [illegible]
فروشیمش اگر چه [illegible]
به آن باشد که [illegible]
بهر قیمت که باشد [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] شکفته [illegible]
[illegible]
حسودان هم در آن نزدیکی بودند
[illegible] کارش
[illegible] یوسف [illegible]
که تا [illegible] یوسف [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
جوان مرد [illegible]
[illegible]
[illegible]

وز آن پس کاروان محمل ببستند
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
در آن ره [illegible]
بمصر آمد [illegible]
[illegible] خلاصی [illegible]
[illegible] نیکوئی [illegible]
چو او [illegible] بصورت [illegible]
که خاک مصر [illegible]
[illegible]
[illegible] آن [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] منت [illegible]
[illegible]

به قصد مصر [illegible] نشستند
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
علاجی [illegible]
[illegible]
[illegible] آواز [illegible]
به از [illegible] این [illegible]
عزیز مصر [illegible] روان [illegible]
بیاور [illegible] درگاه او [illegible]
[illegible] ربود [illegible]
[illegible]
عزیز آنکه [illegible]
[illegible] از لطف تو [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] سعادت [illegible]
[illegible]
[illegible] آمد [illegible]
[illegible] منزل [illegible]
[illegible] آمد [illegible] سفر [illegible]
[illegible] کامیابی
[illegible]
[illegible]
[illegible]
باستقبال [illegible]
عزیز مصر [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
که [illegible]

[illegible]

[illegible]

با سر [illegible]
عنبا [illegible]
نجدت کار [illegible]
[illegible]
همه [illegible]
[illegible]
کمند [illegible]
شود [illegible]
به یوسف گفت [illegible]
ز حاکمت [illegible]
[illegible] برداز میران دست
[illegible]
بود آن [illegible] عطف [illegible]
چه سیمای سروی آمده [illegible] نیل
بجای نیل [illegible] بود [illegible]
برود نیل [illegible] چشمه [illegible]

بود [illegible] آسوده کرده [illegible]
[illegible]
شاه از [illegible] گفت
[illegible] باران
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] زبان بازار او سزد
به چارم روز [illegible] یوسف خور
تو هم [illegible] زنیل کن جای
به حکم مالک آن خورشید تابان
[illegible] نیلوفری بست
[illegible]
چنان [illegible] صبح روشن
ز چرخ نیلگون [illegible]
[illegible]
نه بیند [illegible]

[illegible]
[illegible]
بغیرت [illegible]
همه زرینه کله [illegible] بر سر
بموی [illegible] صد دل [illegible]
که چندین آورند یوسف را به بازار
بد [illegible] در مقابل

باب [illegible]

چه زد [illegible] نیل [illegible] سر
[illegible]
[illegible]
کلاه زرفشان از فرق [illegible]
[illegible]
زره از نیل کون [illegible]
که شد نیل [illegible]
بر آن شد [illegible]
طفیل [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
معنبر [illegible]
[illegible]
چه سروی از کنار نیل [illegible]
[illegible] زر [illegible]
کمربند [illegible]
[illegible]
[illegible]
فراز تخت [illegible]
[illegible] آفتاب عالم افروز
[illegible]
[illegible] مردم [illegible]
[illegible] تاب

چو [illegible] منزل
[illegible] در آمد
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
فرود آو [illegible]
بقصد [illegible]
[illegible]
جهانی چشم [illegible]
بیوسف [illegible]
بنور [illegible] عالم [illegible]
[illegible] ناظران [illegible]
[illegible]

[illegible] تاب
[illegible] در آمد
[illegible] صید [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
هنوز [illegible]

زروی بوسه

زروی بوسه بستان تابش نور
که بار دیگر [illegible] فرخنده اختر
زلوحش حرفهای [illegible] خواندند

زلیخا بود [illegible]
زدرد شوق [illegible]
[illegible] سرو [illegible]
بر آن [illegible] دندان [illegible]
چو در [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] غلامت
[illegible] دامن [illegible] برافراشت
ز فریاد دیگر زد بر خنده برافتاد
چه منزل [illegible] آن خلوت راز
[illegible] از جا [illegible]

زحسرت [illegible]
که آه [illegible] از دوست [illegible]
[illegible]

[illegible] منزل
[illegible]
زدل بیرون [illegible] خواند
[illegible] عیش خرمی بیشی
دگر بار [illegible] افتاد
اگر [illegible] منزل [illegible]
که گویی [illegible] از مصر [illegible]
غلامی نه که [illegible] آفتابی
چه بنشین بر غلام افتاد [illegible]
روان [illegible]
زحال بیخودی آمد به خود باز
[illegible]

[illegible] از هر [illegible]
[illegible]
[illegible] بودن [illegible]

ولی جانش ازین معنی خبر داشت
به حیلت [illegible]
[illegible] خنده زد [illegible]
ولی هر لحظه [illegible]
[illegible]
[illegible]
یکی گفت [illegible]
[illegible]
برآمد از دلش [illegible]
[illegible] خلوت [illegible]
از در [illegible]
بدان تلخی [illegible]

بگفت [illegible]

بگفت [illegible]
[illegible]
[illegible]
زدیده غرق خونابیم [illegible]
[illegible] آواره [illegible]
[illegible] ملالم
زکوه افزونی بار منی امروز
[illegible] گردد
[illegible] کام
ز وصل [illegible]
مرا [illegible] یابی
چو شمع [illegible]
[illegible] روزگاری
[illegible] خورشیدت برآید

که گرد [illegible]
[illegible] قبله [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ندانم [illegible] امروز
کدامین دیده [illegible]
[illegible] آرام
[illegible]
[illegible] یابی
[illegible] شمع نور [illegible] دار
[illegible] روزگاری

در آن مجمع [illegible] دیدی
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
زشوق [illegible]
[illegible] سر گردد
کدامین [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] برآید

چه خوش [illegible] خرم روزگاری

که بار [illegible] وصل یاری

[illegible] آن [illegible]
[illegible]
شنیدم که [illegible] شگفت
که در سنگی [illegible] باشم
رخ [illegible] صباحت
به خلوتگاه [illegible] معمور
[illegible]
[illegible]
بران [illegible]
[illegible]
[illegible] معنی [illegible] دار
[illegible] نشستند
بگفتا آنچه [illegible] دارم دفینه
ادای آن تمام از من نیاید
بهای [illegible] در مکنونان
[illegible] نمایش

رای [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ملالت
[illegible]
[illegible] دار
[illegible] تمامی [illegible] راندند
به قدر روزن یوسف [illegible]
[illegible] قانون ترقی [illegible]
[illegible] یکبار
عزیز مصر [illegible] نکورای
ز مشک [illegible]
[illegible] دشت در صحن [illegible]
خراج مصر بودی [illegible] افزون
عزیز [illegible] بهانه

[illegible]
[illegible] کاشت
رسیم [illegible]
بباشد در کلام او [illegible]
و زان [illegible] شمارش
بر منبر [illegible] رسانند
بران دانای [illegible] افزون
[illegible] منبر [illegible]
[illegible] بنشستند
[illegible] قیمت به [illegible]
[illegible]
[illegible]
بگفتا [illegible]
که دارد میل [illegible]

[illegible]
[illegible]
سرافرازی [illegible]
[illegible]
اجازت داد [illegible]
[illegible] آزاد
[illegible] بخوابست
که کردد روز [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] کرامت
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] کار
[illegible] بسته [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] شنید
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] فیروزی [illegible]
[illegible] کنون [illegible]
[illegible]
[illegible] سلامت
[illegible] ماهی
[illegible] مرک
[illegible] کرد
که آورد این [illegible] بازار
[illegible] باشد

[illegible] دار
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] امیدم
[illegible] آمد
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
زمانه [illegible]
[illegible]
[illegible] باشم

چو

بیادی چند دادم جان خریدم
که عیسی بر دم خر مهره خریدند
بشعر فکرت این اسرار می جست
ز داغ عالمی فارغ بال می بود
نه تنها عشق از دیدار خیزد
ز جان آرام بر باید ز شیخ و هوش
ز دیده بود هیچ اثر نی در میانه
که نسل عاد ها ز السمر در بود
ز بس شیرین که شکر خند او بود
شکر انگشت بکرشی به دندان
نه در لطف نباتش از نبات فرو شد
نهان بالب لعلش مقابل
چه یک فتنه بود آن عبرت چار
تجان شهر بابر داشتی بود ند
ز عز و مالی استغنای جاهش
بما روی او مهرش بخشید
بدین میلش افتاد از شنیدن
ز ترتیب نصابش دل بهر برداشت

بنا مهر دو عجب ازان خریدم
اگر خر مهره باید رود کرد م
سرشک از چشم گوهر بار میریخت
که از اخبار خندنده یاد میکرد
بسا کس دولتی از گفتار خیزد
ندارد بیش ازین دولت کاری
کند عاشق کسب ز ناتاغا بیانه
زده در درج عقیقش خنده بر در
دل بنیات شکر اندر بند او بود
شکر بود از دهانش با دل تنگ
نبات اندر دل شیشه گره شد
نه بود ابی ز لعل می پرستش
ز شیرین شکر ادمصر پر شور
دلی بر چرخ می سود از او
نمی افتاد کس را بی نگاهش
چه شد گفت شنو او را به پیش
بلی با شد شنیدن چشم دیدن
هزاران شیر هم با سبزه گوهر

که از نقد نقد انگیسی بهره بیند
به عیسی آن من گشته کسو عیسی که دم
کهی در روی یوسف لاله می بود
بو جلش خواجه خورشید میکرد
در آید جلوه حسن در گوش
که گویند قصه زیبا نگار
بملک مصر زیبا هر خسرو بود
ز شکر خنده او مصر شکر بیز
چه شکر ریختی از لعل خندان
نبات از رشک لعلش شیشه بر سنگ
نبات از شیرین دادی شکسته دل
که با آن بر دلی آن رنگ شکسته
سران ملک در سودائش بودند
بهر کس در میان آمد شمار او
حدیث یوسف و صفتش بشنید
نه آن اندیشه محکم در دل او بود
نصاب قیمتش معلوم خواست
بر از دریا دمش که هر ثر ر
[illegible]

نالی بلاغ نقابش هر چه بود [illegible]
به عنبر از رخان بیخ بند [illegible]
چه از جولان کوتو [illegible]
چه جای آلوده که آب گل پاک
نخست از دیدن او بیخود افتاد
ز خواب غفلتش بیداری آورد
تعشق از نو کار نیکوئی سرشت
که آمد [illegible] مه خورشید حیثیت
که زد [illegible] ز طاق ابروی [illegible]
بدین آتش دیدن بستاکه بر داشت
مه روئی تو این جا نه گیت
ز خواب رخشش بیدارش داد
[illegible] خندان جاه غبغب
[illegible] زاغی ز بلبل [illegible]
بکف صنعت آن صانع می
جهانی غنچه از باغ جمالش

که دادن در بها لایق نمودش
شد از مقدمش آوازه در مصر
دل هر قوم بسوی او عنایت
کسی مثل افتاد دیده هر سر
ز ذوق هیچ دوی بیست از غم آزاد
زبان بگشاد هر یک کرد آغاز
بدین خوبی جمالت [illegible] آراست
گدامی خواهم زان [illegible] برداشت
که را داین تاب بند گیسوت
سر و قدت خوب رفتاری که آموخت
سر زلف تو عرف خوانی که
که بر درج درست زد قفل یاقوت
گر آب زندگی گردش لبالب
چو یوسف این سخنها کرد از گوش
که از گوهر شه بر سخن ها قانع منم
ز نور حکمتش خورشید تابید

مرتب کرده بالاه مصر برداشت
بر آمد نای هوی تازه در مصر
جمالی دید بیش از حد او سالی
ز کس مانند او نشنیده هر گز
وز آن بیش بیشتر هشیاری آورد
جواهر جست از آن گنجینه راز
که لامع رخشت خورشید حیثیت
که [illegible] سر و تو افراشت
[illegible] خورد
بلبلت [illegible]
که بنای ترکش [illegible]
که دل [illegible] آمد [illegible]
که خوان عنبرینت [illegible]
غذای جان فت ندارد [illegible]
نشد یک نقطه از کلک کمالش
ز بحر قدر دشتش گر [illegible] صباح

[illegible]

جوانش [illegible] لوا از [illegible] عیب
ز روی [illegible] هر [illegible] عکس [illegible]
[illegible] بوی [illegible]
چو عکس آخر [illegible] و [illegible]
[illegible] بروی [illegible] نیاید
[illegible]
[illegible] شنیدم
[illegible]
[illegible]
[illegible] روی
[illegible] از جان [illegible]
[illegible] سودای مجازم
ز [illegible] دل من
ز [illegible] در استانی
[illegible] تجمیل
[illegible] صلا داد

[illegible] غیب
به چشم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] بگذار
[illegible] سر از [illegible]
[illegible] داغ تمنّات کشیدم
چو دیدم روی تو افتادم از پای
[illegible] ز آن منبع انوار [illegible]
[illegible] از روی [illegible] دی
که با تو عشق ورزیدن مجازست
جزاک الله که چشم باز کردی
حریم وصل کردی منزل من
بنازم کوهر شکر تو [illegible]
عبادت خوانیم [illegible]
که مال ملک وی تاراج کردند

[illegible] آینه [illegible]
چو [illegible] عکس [illegible]
[illegible] از [illegible]
ندارد رنگ گل چندان وفایی
غم چیزی [illegible] خراشند
[illegible] عشق [illegible] نور دید
[illegible] آرزوییست
[illegible] زدم رای
تحقیق سخن [illegible] موی
[illegible] نمودی
چو [illegible] حقیقت چشم بازم
مرا [illegible] از [illegible]
اگر هر موی من گردد زبانی
سر مویی [illegible] تو گفتن
[illegible] از مال ملک [illegible]
بقوت [illegible] محتاج کردند
[illegible]

بجای تاج از گوهر مرصع
[illegible] پای [illegible]
[illegible] گوهر [illegible]
ز عالم [illegible] اگر کرد [illegible]
[illegible] ز سر [illegible]
[illegible] پای [illegible] تا بود
نه [illegible] را [illegible]
[illegible]
[illegible] در صورت پرستی
ز حالی [illegible] بی نیست
نشیمن [illegible] کبیر
[illegible] از صورت [illegible]
[illegible] نداری

[illegible] زلیخا
[illegible] خضر [illegible]

قناعت کرد [illegible]
[illegible] ز طیب [illegible]
سفالین [illegible] در شماره
ز [illegible] آورد
در آمد [illegible]
چو [illegible]
فروغ روی جانان دید [illegible]
غم [illegible] زد رای
دمی [illegible] صورت [illegible]
[illegible] هر دم قدم در [illegible]
فراز [illegible] معنی آشیانی [illegible]
[illegible] هر جا [illegible]
به آن [illegible] حصاری

[illegible] جهات
[illegible] زیبا

[illegible] خلق به
[illegible] از [illegible]
بکنج آن عبادت خانه [illegible]
به خلوت [illegible]
در آن معبد [illegible] تا بود
[illegible] مردان [illegible]
[illegible] بیاموز
[illegible]
[illegible]
[illegible] منشین [illegible]
[illegible]
وز آن [illegible]

[illegible] کام زلیخا

بخدمت کار [illegible] یوسف [illegible]
[illegible] تاج [illegible]

مرصع هر یک از رخش کهرها ... از سالی هر یک

مرصع هر یک از رخش کهرها
هر روزی که صبح نو دمیدی
بتاج دیگرش آراینی فرق
رخ آن آفتاب ...
بپا افسر شده هر ...
چه تاج زر ...
...
... زر ... بادا
...
کم چنین ... کردی ...
...
هم ... از عنبر خام
...
پی صواش قند ... بادام
ز سماق سیب ... کردی نمونه
گهی دادی ... لعل آبدارش
شدی ... چنین نبات از ...

چه روز سال هر یک سیصد و شصت
بدوشش صبح ... بوشیدی
به سر افسر ...
... طالع ...
...
هزاران بوسه ... بر فرق دادی
چه پیراهن کشیدی بر تن او
ورای آن ...
چه دارم ...
گذشته ای ... بر زبانش
مسلسل گیسویش ... کردی
شکر ... عنبرین دام
مهیا کرده خوان های ملون
گرفته از لب دندان او دام
که از سینه های مرغ ...
مربا های ...
...

مهیا کرد ...
چه از زر تاج کردی ...
تا بینی دیگر ...
هر بار آن تازه سرو گلشن راز
... مگر ... نی قند
که چنین ... تاج من ...
شدی همراز با پیراهن او
قبا بر قد آن سرو دل آرا
که هم چنین ...
که گردستم کمر بودی ...
مدادای دل دیوانه کردی
بقصد ...
...
بر دوشش میوه های ...
کبابش ...
چه کردی ...
روان ...
...

شبانگه کش خیال خواب بودی
...
فسون خواندی ...
شدی با شمع همدم در تب و تاب
گهی با نرگسش همراز گشتی
گهی از گلستانش گل چیدی
گهی با گیسویش کردی ...
که ...
بروز آن شبان ... بود کارش
نجا ... پرستاریش کردی
...
بود کافتد قبول خاطر او

که پیش از وصل یوسف بود روزی
شکیب از جان ...
مژه ... آب ... دل ...
که ... مه با ... خورشید سایه

ز رخ روز او ... بودی
...
غبار ...
... آهوی ...
گهی با غنچه ...
گرفتی ...
که ای ...
بدین افسون ...
نبود از کار او ...
بلی عاشق همیشه جان فروشند
... از پای او ...

سخن ...
زلیخا را عجب دردی و سوزی
نه در خواب ...
در آن می آمد ...
مبادا ... از جفای چرخ ...

بفکندی ... دل ...
گلشن ... بالاله ...
به ... نرگسش ... خواب
...
... لاله ...
...
...
...
...
... معشوق ...
...

...
ز دل ... آرام ...
نه در ...
... اقبال ...
زبیداد زمانه ...

عبدانم که مروزت چه پیوست
که بر یک جا نه بندد کس نقیمش
بیکسر منزل آرامی ندارد
زنو رنجی که دارد راز پیدای
غمی دارم ندانم کین غم از کیست
نه رورا ایام بسر درد است
وجودش گر چه از جنبش ...
نشانها روزی فهم نشد زلیخا
بهقریب سخن بکشاد ناگاه
ز لبها ریسمانها بر عقد پیچید
جهانرا در همه جنبش برداشت
که از لبها بلبها ره باشند
ز هر جانکش بود تکشاده ماهی
فتد بر خشم جانش ناتوانان
دگر کردی در ده بر زلف محبوب
شود خشم بیشتر عاشق زیر بارش

که جانم غرق دریای ملالت
گهی بر پشت افتد گاه بر روی
بجز گرده ندیکی گامی ندارد
نکشد من ز غیر حیرانم امروز
ز جانم سر زده این ماتم از چیست
منم خاکی نخواهد کس نهادی
دل از جای با دستش آگهی نیست
شنیده بیش زلیخا راز میگفت
زبان در شرح ... قصه چاه
فتاد اندر دلش کاتش نزد بود
به پیش ا... شد آنکه بنداشت
خصوصاً از دل صد جای عاشق
سوی معشوق از آن راه اشکناهی
اگر خاری بخلد در پای دلدار
فتد در جان عاشق زان هزار آتش
شنیدم ستم که بود زنی رد لیلی

چه آن برگی که گرد باد سیمش
که آن سو باشدش جنبش که این سوی
بگو کین بیقراری از کجا هست
بکار خویش سرگردانم امروز
نهانی دزدی آرامم ببرد است
که پیچیدست در روی گرد بادی
چو یوسف هم‌نشین نشد با زلیخا
غم اندوه بیشتر باز میگفت
زلیخا چون حدیث چاه بشنید
که جانش در غم جانان سوز بود
بلی داند دلی کاگاه باشد
که باشد در ره معشوق صادق
از آن پرتو احوال جانان
دل عاشق شود افگار زان خار
اگر گردی نشیند بر عذار معشوق
بغصه فصد سوی نیشش میلی
چو زد لیلی بجای نیشش از لبی خون
بوادی

بوادی رفت مجنون از دهت ...
... و نیکی ... از تو هست
مصقل کن رخ آیینه خویش
شود چشم دلت روشن بدان نور
... بیغمبری ...
خوش آن دل که حرمت بار گردد
دهد در خواهش او کاهش خویش
چو جوید دل کند دل را ز غم خون
بخدمت کار ... سر فراز
بحکم الله ... بر دری ...
امید و سر تمناهای شبانی
نخستین ... ز استادان ...
چه بسیار ... معتبر تافتند ...
نمی تواند ... بر دوست
که ... بازخود ... بندم
به ... سر ... ...
به ... کوه در صحرا چرانان

بیا جامی ز بود خود بپرهیز ...
درین ... از تو هست
بود ... غیب ...
نماند سر جانان بر تو مستور
... مهیت ...
بکرد خواطر دلدار گردد
چه خواهد جان ... برآرد
دهد در دم ز راه دیده بیرون
اگر ... بسر چه خامه
شبانان لایق ... پیغمبری را
زلیخا آن تمناها ...
که گردند از برایش ... ظلم
زلیخا ... آرزوی
هوس ... کاهش ... ز بیت
هر ... ز نور
ز بیم ... سنگ
جداس ... ناده ... چند

زنیدار بود خود بپرهیز
مصقل شو ز مهر و کینه خویش
بتابد چون کلیم الله از جیب
...
بپرداز آید تمام از خواهش خویش
ببوسد خاک او جان ... سار
چه گوید ... از سر ... پای ... سازد
دگر خواند نه پیچید روی ... نامه
ز یوسف با هزاران کام ...
بتحصیل تمناهایش عنان تافت
رسن ... ز ... تنیده ...
چه کی ... فرود ... موی
دگر میگفت این ... بیستند ...
چه ... از ... کوه
وز آن پس داد فرمانها بشبانان
چه ... برد ... مثل ...
... ...

چو آهوی ختن سنبل چریده   ز گرگان هر کنیز آسیبی ندیده   ز رخ تا پشت پا شکر فرو ریخته
ز ابرو چشم فتان در تازه ریخته   ز فرق سر به تنها یکسر گران بار   براه از سینه گرانی نرم رفتار
به هر وادی که رقصنده [illegible]   تو گویی موج میزد سیل روغن   بروی موج زن از سیم فرازی
گرفته صنعت زنجیرسازی   همه آن زمره یوسف شتابان   چو در برج حمل خورشید تابان
چو مشکین آهوی تنها نشانان   سبو برگرفته زان رو نهاده   زلیخا صبر و هوش و عقل جان را
شکر جو [illegible] گرد نشانان   نگهبانان همه گل‌های پرخیزی   که دارد [illegible] نگاه از هر گریزی
بدینسان بود تا میخواست کارش   نبود از دست بیرون اختیارش   اگر میخواست در صحرا شبان بود
دگر میخواست ملک [illegible] بود   ولیکن در ذات خوبان برنزاد   زنان ای دشتها [illegible] آزاد

استغنا نمودن یوسف علیه السلام از زنان

چو [illegible] نیک دل [illegible]   نگیرد کار او هرگز قراری   اگر بود بکف نقد وصالش
به سینه عشق با خود با خیالش   ولی خونش بود از دل چکیده   کا [illegible] کار دیگر از دل بریده
چو با هر چشم اشکبارش   فتد اندیشهٔ یوسف کنارش   دگر بوسی کنارش هم [illegible] دست
رسیم [illegible] بوست   امید کام ای نیست در عشق   صفای [illegible] ای نیست در عشق
بود آغاز آن خون خوردن دست   بود انجام [illegible]   براحت [illegible] انگشت [illegible]
که خون خوردن بود با [illegible] کار   زلیخا یوسف [illegible] دیده   نخواه [illegible] آرمیده
بجز دیدارش از هر جست جوی   نمیدانست خود را آرزویی   چو [illegible] هر [illegible]
ز دیدن خواست طبع او بلندی   نیاورد روی [illegible]   که آرد در کنار آن آرزو را
ز لعل او به [illegible]

٢١

ز لعل او به بوسه کام گیرد   ز سرو قدش به بر آرام گیرد   به نخل قد او بار از بر باغ
ز شوقش او چو لاله سینه پر داغ   نجستی [illegible] روی طلبیدن [illegible] دست   ز گل بوییدن نخل چیدن بر دست
زلیخا وصل را هیچ جست چاره   ولی میکرد از دور یوسف نظاره   زلیخا بود خون از دیده ریزان
ولیکن بود از یوسف گریزان   زلیخا رخ برآن فرخ لقا داشت   دل یوسف نظر بر پشت پا داشت
زلیخا داشت بس جان [illegible]   ولی میدانست یوسف زود [illegible]   زلیخا [illegible] همی کوشت
ولی یوسف ز دیدن دیده میدوخت   ز بیم فتنه روی او نمیدید   به چشم فتنه سوی او نمیدید
نیارد عاشق از دیدار در چشم   که با یارش نیفکند چشم بر چشم   ز عاشق [illegible] آهی
نباشد جز با امید نگاهی   سر ترکش خون دل از دیده [illegible]   چو یار از جای عاشق دیده پوشد
زلیخا چه این غم بر سر آمد   باندک فرصتی از پا در آمد   برآمد در خزان [illegible] زرد
گل رخسارش به رنگ لاله زرد   بدل زان درد بودش بار انبوه   سهی سروش خمید از بار اندوه
برشته از لعل لب آبی که بودش   نشسته از شمع رخ تابی که بودش   نکردی شانه موی عنبرینش
جز از پنجه که میکندی بآن موی   ببوی آیینه کم رو کرد وی   مگر زانو که بر وی رو نهادی
نبستی گر دل نشاندی خس تازه   نگشتی چهره‌اش محتاج غازه   همه عالم به چشمش چشمه نیل
به چشمش سرمه [illegible]   ز سرمه زان سیه چشمی نجست   که اشک از نرگس او سرمه می شست
زلیخا [illegible] ز غم [illegible]   زبانه ز تنش بکشاد [illegible]   گرای کارت بر سوای کشیده
ز سودای غلام زر خریده   تو شاهی بر سر آسمان فرازی   چرا با بنده خود عشق بازی

بمعشوقه چو نبود هیچ طلب دار کز نازای ... بر سر افراز ... تر ... از عجبی که دارد

بمعشوقی چو خود شایان طلب دار
بوصل چون تو ئی سر در نیارد
ای گفت این ولیکن آن نگار نه
بدین افسانه دردش را فسون کرد
برو بنهاد جان آتش به یکدم
که دوری ز مشکو [illegible] گل شود زار

کسی را کو بود سعی ... افراز
زبان مهر اگر دانند چالست
نه زانست که در دل او داشت خزانه
بلی چون دلبری با جان درآمیخت
دلی باید به پیوند محکم
وی آنهم ز نقد ز امکان عاشق

عجب نبود که ازو هو عجبی که داند
زر بند از ملامت ها ملالت
کشی از خاطر تو آتش بیرون کرد
نیارد جان از او پیوند بگسیخت
چه خوش گفت آن بداغ عشق رنجور
که کو ید ز کشتگان عاشق

ز رو بید [illegible] که بر آن حال پرسید
[illegible] هیچ که نیست پر ملالت
چه [illegible] ای آرامی جستی
کنون در عین وصلی رخش [illegible]
که معشوقت بخدمت سر نهادست
مهی لایق بتاج پادشاهی
زغمهای جهان آزاد میباش
لبش می بین و جامی پر زر زوی
سر شکش [illegible] دل از غم دادمایه
بگفت ای مهربان مادر همانا

که ای چشم به دیدار تو روشن
نمیدانم ترا اکنون چه حالست
در آن وقتی که از دوری بودی
بداغ عشق جان افروختی چیست
همین بس طالع فرخندگی تو
بفرما تو نشد دیگر چه خواهی
ز سرو لاله [illegible] کام میگیرد
زلال کامرانی می خور از وی
ز ابر دیده [illegible] دل فرو ریخت
نه چندان بیشتر کار دانا

زلیخا را چو دایه انچنان دید
دلم از عکس رخسار تو گلشن
ترا آرام جان پیوسته در پیش
اگر میسوختی معذور بودی
گر از عاشق این دست داد است
که سلطان تو آمد [illegible] تو [illegible]
بروی خرم دلشاد میباش
برفتار خوشش آرام میکرد
زلیخا چون شنید اینها ز دایه
به پیشش قطره [illegible] فرو ریخت
نمیدانی که من در دل چه دارم
وزان [illegible]

وزان [illegible] پنهانی چه حاصل چه دارم
زمین خواری [illegible] هیچ کاهش
که بر لب آب باید تشنه ایش زیست
بدین اندیشه آزارش بجویم
به پیشانی [illegible] بر صورت چین
ز ابرویش مراد دل گرههاست
نظر کردن بوی دشوارم افتاد
ز لعلش در دهانم آب گردد
ز رحمت کم نشود مایل ببویم
ز جاه غبغبش چون کام خواهم
بدستانها بافته بر ساعدش دست
چو دایه این سخن بشنید بگریست
بازو [illegible] تلخی [illegible]

بخدمت پیش رویم ایستاده
ولی نبود بمن هرگز ملتفت هش
چو رویم شمع خوبی بر فروزد
که بخت با چه باشد زر و سیم
بر آن چینم کس ز رشک از زمین بر داشت
گزان گنج [illegible] کار [illegible] گره راست
دهانش گر سخن با من بشکست
بچشم آب [illegible] تابت گردد
چه خواهم کز نهالش سیب چینم
بجای غم کند آرام کاهش
ز دامانش ز نم در جیب جاک
که با چندان چنین مشکل تو [illegible]
غم هجران ای یک سحنی آرد

ولی با خدمتی بسیار دارد
بر آن تشنه بباید تر [illegible] زیست
خوشم خود [illegible] بسته [illegible] نور زد
همه [illegible] بر [illegible] بچشم جهانی بین
که از [illegible] می آید [illegible]
چنین [illegible] بر [illegible]
بجز خون [illegible] رویم [illegible]
قدش کامد نهال آرزویم
بخنده سیب [illegible]
بر اشکم [illegible]
که دارد پیش با پیش روی [illegible]
فراقی کافتد از دوری [illegible]
چنین وصلی [illegible]

زلیخا [illegible] با این درازی
بهر کاری [illegible]
قدم از [illegible]

چو دیدار دایه رحم چاره سازی
مرا یکبار دیگر یاری کن
ز [illegible] من [illegible]

بگفت ای از تو صد بار [illegible] بوده
ز غم خواریم [illegible] غم خواری [illegible]
که ای [illegible] نهال ناز بر [illegible]

رخت لاله زگلزارت ما بپرداز بستان جمال گلشن ما زبسته چمن قدرت سرو سرافراز زرجا رها کلو ... بسته

چه دانه لطافت ما بپرور زنها
زنیاد دل کلو آیا بپشت بستند
سهی سرو در گلشن تو گویند گستاخ
بفرزندیت آدم چینم ننشین
بپوی از نو بیا تو بهرزور شیفته
فرشته گرچه بی باج چرخ برینست
فلکی در مبتلا به غمیش کشته
بطفلی داغ تو بر سینه دارد
ویران عمرهاست مالا ورت تا به
کنون ام گشته زبیخ سودا به موی
برحم کن خوش است آخر ترحم
بنقد هست نهال میوه آور

زبستان بهی گلشن ناز
درونت غنچه باغ جدا کشتند
عروس دهرها در زادن افتاد
زگل روئیست عالم تازه گلشن
برابر گر نبود لیک شرمساری
به پیش روی تو سر بر زمین است
زلیخا گرچه زیبا دلربا نیست
زکودکیت غم دیرینه دارد
گهی چون آب در زنجیر بود است
ندارد جز تو در دل آرزوها
بلب تشنه زلال زلاله کانی
چه باشد گر خورد از میوه ات بر

برسته چون قدرت سرو سرافراز
چه بر کس سربلندی داد آن شاخ
زتو پاکیزه تر فرزند کم زاد
کمال حسن تو حد بشر نیست
نبودی از تو در پنج تواری
فلک زان رو بلند است که جنابه
فتاده در کمندت مبتلا نیست
بملک خود بساری دیده در خواب
گهی چون باد در شبگیر بود است
برونا کرده نقد زند که کم
چه باشد قطره بر وی فشانی
رخی ده تا ز لعلت کام گیرم

بود کزوی دلش آرام گیرم
چه کم گردد زتاج چون تو شاهی
کند پیش کنیزانت کنیزی
برآنه گفت ای دانا بهر راز
بس از وی عنایتها که دیدیم

قدم نه تا سر اندازد بپایت
دگر کار جاکینی کو بیش نگاهی
چو یوسف این فسون از دایه بشنود
مشو بهر فریب این فسون ساز
گل آیم عمارت کرده او است

رطب چیدی ز نخل دلربایت
هوس دارد دگر با چیدن غم بری
بپاسخ لعل شکربار بگشود
زنای اغلام زرخرید ه حرم
دلم را بوفا پرورده او است
اگر عمر با هم

اگر عمری بگویم نعمت شماری
نخستم کار دم اینک بستا دو
زبد فرمای نفس معصیت رای
امین خوابه خویشم شمرد است
خدای پاک را در هر سرشتی
زنازاده نباشد جز زناکار
بسینه سر اسرائیل دارم
بود در سحاقم ز اسحاق این کار
معاذ الله که کاری زشت سازم
دل خویش از معذور میدار

بیارم کردن اوصاف تو گذاری
ولیکن برمن این اندیشه نپسند
نهم در تنگنای معصیت پای
نیم جز مرغ آب و دانه او
جدا گانه بود کاری و کشتی
زمردم سگ زسگ مردم نزاید
بدل دانای از جبرئیل دارم
کلام رازها در روی نهفته
که دارد راز ره این قوم بازم
که من دارم ز فضل ایزد پاک

سری بر خط تو بیدانشی شهزاده ها
که بسو بچشم زخرما خدا دادند
بفرزندی عزیزم نام بردست
خیانت چون کنم در خوانه او
بود پاکیزه طینت پاک گوهر دار
زگندم جو زجو گندم نیاید
اگر هستم بنوت ... زاده ...
زگلزار خلیل الله شکفته
زلیخا زین هوس کوتاه میدار
امید عصمت از نفسش ... کر

چو دایه با زلیخا این خبر گفت
زبادام سیه عناب تر ریخت
بر وگفت ای که سر من خاک پایت
سر مو بی تو خشنم آگه نیست
اگر جانست غم بردار ه تو است
زچشم خون فشان یک قطره نیست

زگفت دایه زلف خود براشفت
خرامان حسن سرو راستین را
سرم خاکی مبادا از هوایت
خیال توست جا اندر تن من
دگر تن جان من بلب آورده توست
چنانم در لجه عشق تو ام غرق

بر لخت راز مژه خون جگر ریخت
ببه سایه فکند آن نازنین را
زمهرت یکسر موئیم تهی نیست
کمندت هست طوق گردن من
زحال دل چه گویم خدا که چونست
سر و جانم از پای تا فرق

چمن پیرای باغ این حکایت
فشاند این تازه شکر زلیخا
بکردش نارسا کل کور گشتید
به بند آغوش هشتم نیک کشتاخ
نشسته گل ز غنچه در عماری
بکف نارنج و شاخ شکو پا چو کالی
فدر عنا کشید و نخل خرما
گرفته تشنه جا با تو تشنه از وی
بران هر مرغک اخضر فواره
ز رنگ آن رنگ شبکها فروزان
ز جنبش لمعهای نور در ظل
درین قیر دره کاخ افکنده آواز
برفت و رو بباغ از خوابگاه خوب
کشیده دور آتش چون دل ایم
گل سرخش چو خوبان نازپرور
گره از طره سنبل گشاده
بهم بسته در آن نه اهسته پور

چنین کرد از کهن پیرای روایت
زلیخا در بهشت باغی ده به باغی
گل کور زرد اطرافش دمیده
چنارش با قدم بر دامن سرو
بغرفتش خار دن و زحنبرداری
دران میدان که خالی بود زانش
گرفته باغ را زو کار بالا
بساط دایکان بستان الخیر
دهان برده به طفل شیرخواره
بهم آمیخته خورشید سایه
دف کار آشده زرین جلاجل
ز باد و سایه پیوندش هزاران
کشیده سایه هر شاخ چار در
ازان وی بجای نور ده دانا
بر بحر عاشق نار وی گل زرد
سمن بالای ریحانهم آغوش
دو جوز از مرغ جانفی نور

که چون یوسف ز لبهای شکرخاه
گزان بر دل از رقم داغی
درختانش کشیده شاخ در شاخ
حمایل دست ها بر دامن سرو
چمن نارنج بن با صحن میدان
ربوده از همه گوی لطافت
ز جهوا خرمنه هر فرشته از وی
پی طفلان باغ از شیره پر شیر
فروغ خوب صحنش نیم روزان
زمینک زرز زمین با داده سایه
عنادل زان جلاجل نغمه بردار
طبیده ماهیان بر جوی با لالان
ز خط سبز خوانش لوح تعلیم
ز موضع بحی باب خوانان
چه باحور بنفشه تاب داده
زمینی از سبزه تر بر یانغ بوستش
میان شان چنین دو دیده اینک
بعینه ها

بعینه هر یک چون آن دگر یک
نه آن بیند بود بیدا ونه پیوند
که یه پیوند بت پیوند آفریده
یکی بود لیالی سر ز از شیر
ازان یک شیر نوشیدی و زان یک شهد
بترک صحبتش گفتن رضا داد
که خوش باغی و نیکو باغبانی
جدا از با کنیزان سمن بر ۱۴
پی خدمت ملازم رخش انجا
الحرمن بیش تو بر تو چراحم
ز وصل هر که خواهی کام بردار
کنیزان را وصیت کرد بسیار
دگر زهر آید از دستش بنوشید
بهر حکمی که راند شاد باشید
مرا باید کشید اول خبر دار
که کم کا فتد ببند دیر از اجل
خورد بر از نهال دلربایش

نه اشش بیننده در آن زخم تراشی
نشنیده بیند اندوهان فکر فرود مند
زلیخا هر شکیبی دل تنگ
یکی از شهد گشته جا شیر گیر
میان آن دو جوز از فراخت تختی
بخدمت سوی آن باغش فرستاد
چو باشد باغ بستان جنت ایوان
اهم چو سبزه و یا کنیزه سو هر
بدو گفت ای سمن سیمای جانان
وزین معنی بغایت تلخ کامم
بران کامی که ایام جوانی
که ای نوشین لبان زنهار زنهار
بهر جا جان طلب دار دبیا زید
بزیر حکم او منقاد باشید
اهمیزد گو نیا چون ناشکیبی
بوقت خواب سوی او کند میل
بزیر نخل رعنایش نشینید

نه از زخم تراشش آن لا فراشی
تقور کرده با خود هر کس دیده
چو پر در بحاسبان ار روضه آهنگ ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
پرستاران آن ماه ملک مهد ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱
برای ام چو یوسف نیک بختی ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۱
بکل مرغ چمن زرد داستانی
نشاید باغبان جز چو رز خوان ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۸
به سرو ناز قایم ساخت انجا
نمتع زینن بتان کردم حلالت ۱۹ ۲۰ ۲۱
ببوی هر که خواهی کام بردار ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵
بود وقت نشاط کامرانی ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۸
بجا در خدمت یوسف بکوشید
بجا بازی برای او بنازید ۲۹ ۳۰ ۳۱
ولی از هر که کرده مهر بردار ۳۲ ۳۳
بلوح آرزو نقش فریبی
نشاند خویش پنهان بجایش ۳۴ ۳۵ ۳۶
رطب چینید ولی وز دیده چینید ۳۷ ۳۸ ۳۹
۴۰ ۴۱ ۴۲

چو یوسف را فراز تخت بنشاند
بخدمت سرو بالایان شاه را نگردها
خوش آن عاشق که بر رغم معشوق
کند بر تخت هجران صبوری

نثار جان دل در پایش افکندند
دل جا پیش پا از خویش بگذاشت
بود خوشتر بر دلش هجران معشوق
چو بنود وصل دلبر پای دلبر

کنیزان شاه پیش او بپا کرده ها
بسی راه دیار خویش بر داشت ها
چه خواهد خاطر معشوق دوری
بود صد بار هجر از وصل خوشتر

شبانگه گر سواد شعر گل ریز
بگیرد از شکل مر آئینه در دست
بگرد تخت یوسف صف کشیدند
که کام خود کند از من شکر آمیز
یکی از غمزه سویش کرد اشارت
بیا بنشین به چشم مردم آیین
کجا در مهد عشرت کنار حسیبی
که هستم سرو پا حلقه می بنند
یکی بر داشت دست نازنین را
بگردان دست من باد حمایل
کمر کن دست بعضی در میانم
ز یوسف وصل شاهی به چو ما
ولی بود به نگه مکر دستانها

فلک شد نو عروس عشوه انگیز
کنیزان جلوه گر در حله ناز
فسون دلبری کردی دمیدند
ز تنگ شکر من بند بگشا می
که از اوصاف تو قاصر عبارت
یکی بنمود سرو برنا بوستان
اگر زیبا سرو نازم آزادی حسیبی
بروی من دری از وصل بگشا
سبا لا زرد زر … آستین را
یکی کرده میان موی کمر گرد
که بر لب آمد از دست تو جانم
ولی بود او بجوی تازه باغی
بسور بت بستیزه پرستان

ز … گوهر … عقد گهر بست
امید دستان نمای عشوه پرداز
یکی شد از لب شیرین شکر ریز
بیا طوطی از من شکر خای
مقامت میکنم چشم جهان بین
که این سرو روان را باد ام آغوش
یکی در زلف مشکین حلقه افکند
مکن چون حلقه ام بیرون در جای
کرد فع چشم بد زان شمایل
ز موی آرایش موی کمر کرد
بدینسان هر یکی زان لاله رویان
دران مشت … فرا …
ولی یوسف جز این معنی نمی خواست
که نگه دل …

که کرد او راه رشد از بند یکی رشت
نخستین گفت کای زیبا کنیزان
بجز آیین دنیا دارید چیزی دگر
گل اما از نم رحمت سرشت است
درین بستان گرا باید تماشا
پرستش جز خدا را کی روا نیست
که پیش او همگی استیم پستیم
چرا او سر نهد پیش کسی سر
ز مهر او دل کنیزکان خبر شد
چو یوسف ز اول شب تا سحرگاه
سر طاعت بپای او نهاد نیز
خوشا آن شهد که … گروهی گرامی گشت
بجز از زخم انگشت شهادت
ز لب معجزت وقت بامدادان
به تعلیم دین … شد یوسف
زبان گویا بتوحید خدا او نیز
دل آن خوب دل آرام دل آرای

بدینسان هرچه گفت از راه دین گفت
بچشم مردم عالم عزیزان
ازین عالم بیرون ما را خدا نیست
ز دانائی دران گل دانه کشتست
کنند لولی … سر زینت
که غیر او پرستش را سزا نیست
بسجده پای او را سر نهادن
که با او سر بود پیشش برابر
بود معلوم کز شیخ چه خیزد
بوعظ آن … کنیزان … گاه
یکایک را شهادت کرد تلقین
بدست آرد هم … گنج
رهیده از زخم چشم آن گروه مند
بیوسف رفت … طبع شادان
شبانان بشکسته بشکسته زنار
میان عقد خدمت تازه بستند
بروی سیمای دیگر داری امروز

به اسرار نهان دفع یقین گفت
درین عزت که عالم می پوشید
که ره گم کرده کان را رهنمائیست
که تا زان دانه بر خیزد نهالی
دهد بر میوه یزدان بیرنگی
بیا تا بعد ازین او را پرستیم
که داده سر … سجده دادن
بدست خود بت سنگین تراشند
ز معبودی که بسی جز تیغ چه خیزد
همه بر در شتابان او گشادند
دهان جمله شد … شیرین
نکرد گو رد بوسه سعادت
تر انگشت شهادت چشم او کند
گروهی دیده کرد ادراک یوسف
زلیخا یافته سر رشته کار
بیوسف گفت کای از فرق تا پای
جمال از جای … دیگر داری امروز

چو گردون [illegible] از [illegible] افزود
ز خوبی ها [illegible] بالا [illegible] داد
تراکس جمال دیگر آورد
ز خوبان خوبرو خوبتر برد
دهان [illegible] از تکلم تنگ میداشت
[illegible] الا به بیت تا نمکیرد
ز [illegible] رخش افروخت
[illegible] اندر [illegible] هجران فرو کرد
چو با آن گشته سودای یوسف
[illegible] مهرش بیش [illegible] بیش شد
گر از [illegible] دم زنم [illegible] دست
بدین پایه که می بینی رسیدم
ز هجران تا [illegible] رنجور باشم
چو حاصل [illegible] هم [illegible] با من
چو پیوندی نباشد [illegible] دل را
که ناید بر تو از [illegible] پریزاد
اگر نقاش چین از [illegible] است
رخت بینند از [illegible] بنده گردند

دو چشم از خوبی [illegible] بگشود
همانا [illegible] این تازه نهال
جمال [illegible] دیگر آورد
بسی زین نکته با آن غنچه گفت
دو رخ [illegible] از حیا گل رنگ میداشت
زلیخا چون بدید آن سر کشیدن
بداغ ناامیدی سینه [illegible]

ز حد بگذشت استغنای یوسف
بدو گفت ای [illegible] بخش [illegible] من
و راز [illegible] شیر [illegible] خورده است
چو باشد [illegible] طریق مهربانی
وزان [illegible] مهجور باشم
همان معشوق [illegible] عاشق نفور است
چو خیزد از ملاقات [illegible]
جمال دلربا دارد خداوند
کشد در [illegible] نقشی ز روی است
بگو از [illegible]

چو [illegible] داد
[illegible] سیمین [illegible]
بلی میوه ز میوه رنگ گیرد
دل او [illegible] از این گفتار بشکفت
سر از شرمندگی بالا نمیکرد
به چشم مرحمت سویش ندیدند
بناکامی و داغ [illegible] خو کرد

شبی در کنج خلوت دایه [illegible] خواند
چراغ افروز [illegible] روشن [illegible] منم
ز مهر تو که [illegible] ندیدم
به منزلگاه مقصودم رسانی
چو زین [illegible] یار بیگانه است با من
بصورت گر چه نزدیک است دور است
جوابش داد دایه [illegible]
که بر باید دل [illegible] از خرد [illegible]
بتان [illegible] زنده کردند
نهی عشق تنها در [illegible]
چو [illegible]

چو بخرامی [illegible]
به مژگان از [illegible]
بدین خوبی چنین در ماند [illegible]
[illegible] لیکن
رخت [illegible] سوی [illegible] تاب
براه لطف [illegible] از لطف رفتار
به [illegible] کوی [illegible] چشم او باز
ز [illegible] بدل نه
[illegible] زد دیده [illegible] سوی [illegible] باز
دگر خورشید [illegible] نورم نه بیند
اگر گردد [illegible] یکی ای
غم او [illegible] چنین بالا گرفتی
اگر آن دلربا [illegible] دام کردی
که ای [illegible] از جمالت [illegible] مایه
ولی [illegible] کردی این کار
[illegible] صورت [illegible]
چو یوسف [illegible] در [illegible] نشنید

درخت [illegible] باد [illegible] آری
چو [illegible] خوانی از لعل [illegible]
چرا [illegible] این [illegible]
بتاب از زلف خم در [illegible] کمندی
[illegible] یاب
بلب از خنده [illegible] دو
چو چوگان [illegible]
زلیخا گفت ای دایه [illegible] بگویم
[illegible]
چو مردم نور دیده [illegible] فرازیم
بچال من فتاده [illegible]
نه تنها [illegible] زیبائی اوست
کجا [illegible] تا بر دام کردی
مراد [illegible] الطاف [illegible] کاری
که [illegible] زر [illegible] خروار
[illegible] از طبع [illegible]
در آغوشش [illegible] هر جا ببیند

نه چندان [illegible] بینند
[illegible] در یا
ز غمزه [illegible] کن
[illegible]
[illegible]
وزان [illegible] ده
بود از [illegible] دل [illegible]
چو از یوسف چه می آید بر ویم
اگر مهر [illegible] ازو رم [illegible] نبیند
بر چشم [illegible] ایم
غم من [illegible] جا گرفتی
بلای من [illegible] اوست

جوابش داد دیگر بار دایه
[illegible] کاری [illegible] قرار
[illegible] چون آرام [illegible]
کشد [illegible] تو با یوسف هم آغوش
[illegible] مهر [illegible]

شود از جان طلبکار وصالت
چو بشنید این حکایت باز دایه
بدان سرمایه کرد آباد او سراها
بدست آورد استادی هنرمند
که آیین رصد با رهنمایی
چو از هر کار بودی خاطرش جمع
بر آن کار ره چو مسطر کرد آراست
چو سوی تیره کردی دستش آهنگ
هزاران طرح زیبا ساز کردند
بنقش آفرینش چون زدی رای
ز ریشه آن بر دانی زلو کشته
بحکم دایه زرین دست استاد
نقاب نوانبهای پنج آماج
در انداز بام در آیای هفت خانه
صفا رت دیده جانی چو رشک
مرصع چل ستون از زر سرافراز
غزالی ناف او بر مشک اذفر

ز هر بجو چون جنبیده مهر بانی
بهر چه از زر و سیم بود سرمایه
چنین گویند معماران این کاخ
بهر انگشت دستش صد هنر بیش
ز تنگیش چیستی سخت اساس
نمودی کار هر کار از نگار انگشت
بجستی بر کنده برطاق اطلسی
ز رخشت خام نخشتی نرم تر سنگ
عمارات جهان را سرو پای بن
کند ار از خوانه لوح هشت آرای
بسنگ ار صورت مرغی کشیدی
زر انداز ده لکراگیر در بنیاد
مسند فرش مرمر در مرمرهاش
چو هفت اورنگ تمثیل زمانه
بهفتم خانه چون چرخ هفتم
ز وحشی طیر زیبا شکلها هست
ز طاوس نازنین هیچ دیر

بر آید کارها را از سر کار دانی
بر آن دست تصرف داد او سراها
که چون کند بر عمارت دایه گستاخ
برسم هندوی کار آزماتی
ز تنگی کی روی اقلیدسش هراساس
چو هر سطر ز طبعش سر زدی نوا رست
بر ایوان ز حل بسته مقرنس
بطرز آهنی چه فخر آغاز کردند
نمودی حیله رنگ روی نامس
تصور بر آنچه بر کلکش گذشته
سبک سنگ گران از جا بپرد
صفای صفحه‌ایش صبح اقبال
موصل ز آبنوس و عاج درهاش
مرتب هر یکی ز لوح دیگر سنگ
که هر نقشی در رنگی بود از دکم
بپای هر الیوانی ساخت زر زر
به دهها مرصع در تخمیر ها
میانان در رفیع در حفیفی سر کشیده
که مثلش

که مثلش چشم بادا زین بنا دور
بهر یک خشتش ز صنعت بود طیار
بند بندش هر گز از باد خزان حزن
در آن خوانه مصور رحش هر جا
زمهر جانب دل باهم موافق
اگر نظاره گر ای آنکه گذشتی
برو تا نیده هر جا ماهمهر با
نمودی در نظام مرداری دیوار
دو شاخ تازه گل بچیده باهم
در آن خوانه بنود القصه یکجای
ز اول صورت ایشان نمودند
بهر نوبت که آن نجوا از دادی
شود زان نقش حرف وصل خانان

زسیم ناز بودش ناز بینی ساق
زمرد بال مرغی لعل منقار
همه مرغان او با مزد مار رام
مثال یوسف نقش زلیخا
بیکجا این لب آن بوسه داده
ز جسته دردهانش آب گشته
عجب ماهی و مهری چون او بیکر
چو در فصل بهاران تازه گلزار
ز فرششش بود هر جا بی شکفته
تهی زان هر دل آرام دل آرای
چو کند خوانه بدینم صورت مهیا
در و مهر و بیکر از نو بجنبید
از آنها حرف آتش او تازه گردد

ز ز راعیف رش در وفیر وز داد طاق
بنا مینرد در شیشه سبز خضرتم
به یکجا کرده صبح و شام آرام
بهم بنشسته چون معشوق عاشق
بیکجا آن میان این کشاده
همانا بود سقف او سپهری
ز جای کی سر سیا برزده سر
بهر گل گل ز مینش نشسته با کم
دو گل باهم به مهر تازه شکفته
بهر سو دیده و در دیده کشوده یا
بیوسف شد فزون عشق زلیخا
بلی عاشق چو بیند نقش جانان
اسیر داغ بی اندازه گردد

چو شد خوانه تمام از بی ستاهی
بجهاد المعز فرد از زمین یا سر کرشی
همه با بسته بینهان حسن اینجا
نمی باتیش الا یوسف بیش

بتر بیبش زلیخا دست یکشاهی
قبا و بیل گهر بیوند آدیخت
بست طرخی انداخت اینجا
بی سرو نیجانا نا کرد بهشت ست

زمین پر راست ز فرش حریر رشید
ربایاجین بهر عطرش دراهم آویخت
در آن خلوت که از هر حیز فرشش
بچشم عاشق مشتاق زشت

برای آنکه تا کی بر سقف بانگ اند
همیلان و صحن گلشن رخ شی تازد
ببینا دلی همی خو بیار است
دلی افزود از آن خود بهار و اجی
رخ ها زره رنگ گل را نازکی داد
هلال عید را قوس قزح رخت
زمینه آهو ختن مشکین گیسو برا
سیه کاری نمی دم کرد آغاز
که زد نیت آن تیغ در من نگه
نگه کند صد جمال آنگه از آن سنبل
مگر مست طره در بیدار نرگس مست
نگران دست ها و پا ها آزرده مه را چنگ
نقد قاکونیه عنبر تر داد
زد جلباب شفق گرد از [illegible]
نمود از طرف عارض گوشوار
بحکم آن قرآن که [illegible] قرینش
فرستاده رخش بر تن نسرین را
سمن در جیب گل در سینه گرد

بمعه عزت و جاه حسن نشاند
ز نعل نجابه فرایش کام کرد
وزان مبل ل یوسف نجود خوا است
به خوبی گل به بستانها شکر ریزند
لعل فت [illegible] نکو آوازه کی داد
نقوله بسته موی عنبرین را
ز عنبر داد بیشه آن رغوان را
نهاد از عنبر تر جابجی خال
براه آتش دل جام ببستند
نمود آن خط تبلی بر رخ ماه
فتاد آلا جاش میل [illegible] از دست
بکف [illegible] زد او سالا [illegible] کاری
بجان ها [illegible] عنابی خبر داد
که تا از تاوم جوالت هلالی
قرار افکند مه را تا بستاره
چه غنچه با جمال تازه و تر
ز گل [illegible] سمن را
ندیدی دیده گر کردی تامل

بجلوت با جمالش عشق بازد
بزلف سرکشش آرام کیمیر د
بز نور از جوشش اصنا [illegible] جلی
وی از عقد شبنم خوب تر شد
ز وسمه ابروان را کار ز بر داشت
گره در تکیه گه زد مشک چین را
مکحل ساخت چشم از سرمه ناز
لب لعل را گره عرض کرد [illegible]
[illegible] از نیل چین میل
که مثلی بود هر جسم [illegible] خواه
بدستان داد سیمین [illegible] نگارا
نگاران نقشش بداست آید نگاری
بصنعت ده هلال مه قف را
[illegible] زلیده و حاشیه
که تا آن [illegible] دنیا و دینش
لباس نو بنو پوشیده در بر
شعار شاخ گل از یاسمن سرد
بجز آب [illegible] لالایه و گل
عجب [illegible] در رواز [illegible] خوام
دو ماه

دو ماهی از روان عقد گرده آرام
رخ خشنی میداد با ساعد گواهی
بزرگش دیبه جیبش نگار است
نهاد از لعل سیراب و [illegible] خشک
بصحی خوانه طاوس خرامان
چه عکسش در [illegible] دیدار مقابل
نقصد آن خریداری طلب کرد
در آمد تا که [illegible] از در به ماهی
جبینی [illegible] نور علی النور
زلیخا را چه دید اهل [illegible] حیرت
به نیکو بنده کیهان تو تا زم
ز ما [illegible] در سیاست [illegible] امروز
به نیرنگ دغنون [illegible] بیرون [illegible]
بقفل آهنین کرد استوارش
نخستین [illegible] مقصود جانم
بلطفی خواب از چشم ربودی
نظر [illegible] ره نظاره تو

ز دستینه و ساعد [illegible] رونق
که جنبش کرد از مه تا به ماهی
بت چین با هزاران نازنینی
فروزان تاج را بر خرمن مشک
خرامان میشد آیینه در دست
عیار نقد حسنش با حبش کامل
بجست جوی یوسف کرسی فرستادی
عطارد چشمه خورشید ماهی
از دیده [illegible] روشن جهان بین
بیا میر [illegible] بنده تو
بطوق منت کردن فرا رم
کنم قانون [illegible] کنون کار
[illegible] از زلال عشق درون بر
[illegible] در بسته از لب سر گشای
که جان را جز تو مقصود [illegible] نیستم
ز سودای تو ام دیوانه کردی
بدین کشور شدم آواره تو

فرزند کرده [illegible] ماهی [illegible] لطیف
چه بر نبات [illegible] نقش شد [illegible] نار است
بجولان آمد [illegible] بسیلی
شد لنز گوهر مرصع جیب دامان
خیال حسن خود با خواهی [illegible]
ز نقد خود دران کنج طرب کرد
پرستاران ز [illegible] فرستاد
وجودی از خواص آب گل دور
ورد یک حرف [illegible] هر سو درستاید
هر اصیلی [illegible] لطف آرزنده تو
بیا تا حق [illegible] بانم امروز
که تا باشد جهان گویند از وی بانم
ز زرینی در [illegible] دادانم [illegible]
ز دل راز درون خود بیرون داد
خیال خود بخوابی منزل بود کسی
بغمهای خودم [illegible] کردی
نبودم چاره آواره کیلی [illegible]

[illegible]

زلیخا از آنکه یوسف بیتاب گردید در ... از او میگوید

کشیدم در غمت آزار بسیار
ز بیم آنکه گردد رو بیمار کس
زلیخا چون غمت حدت بدید
مرا خوش نیست کانجا با تو باشم
جهان این نغمه با جرم کر آید
به هر قفل و به هر محکم فروبست
نقاب از راز ضمیر بسیار برداشت
تهی کردم خم این در بهاست
همین تو فرمانم تو باشی
بگفتا در که فرمان بر نیست
بود در کارگاه بند که بند
دران خانه لحن کوتاه کردند
دگر زان قصه تلخ از سینه سر زد
بهر جا قصه دیگر همی خواند
بیا مهر زرش بیداران زرشن در
بلی بود در بیننده نام امید
به نومیدی جگر خوردن نشاید

کنون کز دیدن روی تو شادم
ز روی مهربانی یک سخن کن
مرا زین غم آزاد گردان
بس این پرده تنها با تو باشم
زلیخا آن نفس چیزها برشمرد
دل یوسف از آن اندوه بشکست
بگفت ای خوشتر از جان با تو پیوند
مطاع عقل و دین کردم فدایت
نه آن کز طاعت من روی تابی
جبینها از نیستن طاعت و ...
بران کارم شناسایی مبادا
بدیگر خانه منزل گاه کردند
بدین دستور زافسون فسانه
بهر جا نکته دیگر همی راند
بهفتم خانه کرد اقدام حسنت
سیاهی از زاد و در رو سفیدی
دل دیگر نباید زد که ناگاه

ز بد روی تو بس نامرادیم
جوابش داد یوسف سر فکنده
به آزادی ز دلم یا عشق دگر دان
کجا این پیشه با آتش برآید
سخن کوتاه بدیگر خانه اش برد
دگر باره زلیخا نالها برداشت
به پایت میکشم سر سرکشی چند
بدان نیت که در عالم تو باشی
بهر ره بر خلاف من شتابی
دران کار ار که تشنیدی تو خواندی
بران دست توانایی مبادا
زلیخا بر درش قفلی دیگر زد
همی بر درشی دران خانه جانانه
نشستن خانه تشنه کار ... بیند
کند کار خود از هفتمین حجت
ز صد در گر امیدت بر نیامد
از آن در کوی مقصود آوری راه

در آوردن زلیخا

سخن پرداز این کاشانه راز
زلیخا راز جا برخاست فریاد
دهان خرم چرم کرده نشیمن
ز چشم حاسدان دورش چو ایوان
درو چون عاشق معشوقه پرداز
زلیخا دید در دل مست جانان
خرامان برد تا پای سریرش
که ای گل رخ بسوی من گذر کن
چه ما از خرمن خوشه چینیم
بهر نیستان دردل بسیار میکرد
زبیم فتنه سر در پیش میداشت
زدیباها چو برافکنده در بر
نظرگاه خود از جای دگر کرد
نظرگاه خود از جای دگر کرد
رخ خود در خدای آینه کرد
نظر بگشاد بر روی زلیخا

چنین بیرون دهد از پرده آواز
که ای یوسف بچشم من قدم نه
به زنجیر زرش زد قفل آهن
درش از آمدن یکباره بسته
هوس با عرصه میدان کشیده
بهای دو دست خود در دست جانان
ببالای سر افکند خود را
به چشم لطف سوی من نظر کن
مرا تا کی در این محنت ببندی
بهر گفت شوق خواطرها میکرد
بفرش خانه سر افکنده در پیش
گرفته یکدیگر را تنگ در بر
بسقف اندر رقم زنی بها کو
اگر در را دیگر دیوار را دید
به سقف اند زمان نهان کرد
زلیخا زان نظر شد نا امید

که چون نوبت بهفتم خانه افتاد
ز رحمت پاکی در بهر او شی حرم نه
هر یکی پاک از اغیار خانه
امید آشنا یا زان گسسته
طمع لا آتش اندر جان نهاده
بشیرین نکته های دلپذیرش
با آب دیده گفت آن سرو قد را
اگر خورشید روی من ببینند
که چشم رحمت از رویم به بندی
ولی یوسف نظر با خویش میداشت
مصور دید با او صورت خویش
وزان صورت روان طرف نظر کرد
فرو دوش میل ازان صورت زلیخا
بهم صحبت آن دو گل رخسار را دید
فرو دوش میل ازان گلوی زلیخا
که تا بر روی آن تابنده خورشید

نیاورده بودم یار بی درد آن جهد را
ز بخت خویش از من بود ای کاش ما
همه شب تا به صبح خوردم بی خواب بودم
به حق آن خدایی که تو را سوگند
بدین خوبی که در رخسارت نهاده است
بدین ابروی که مانند داری کرده داری
به قلاب کمند گیسوی تو
بدان مویی که میگویم میانش
بدین شیرین سخن نازت ای غنچه تنگ
بحر مانی که زیر کوهم ازو ما
بدان سعادت ازو در بند بودم
بدان عمر سیست تا داغ تو دارم
بوصلت رونق باغ دلم باشد
ز تو ای نخل مژه خرما ز من شیر
نه ما را و دل در حسن خط الماده
که بسر امر تو بر من کارها تنگ
مشو ز ز آتش شهوت ستم را

ز صبح دل تو بهار است در آمد
همه تشنه تو آب زنده گانی
مرا زین بیشتر در تاب مگذار
که باشد بر خدا زندان خداوند
بدین نوری که تابد از جبینت
سر دو خوب رفتاری که داری
بجادو نرگس مردم فریبت
بدان غنچه که می خوانند دهانش
بدین زیره که من ز تنبا قت
گرفتار هزاران دردم از وی ما
که بر حال من بیدل ببخشای
هوای بوی تو از باغ دارم
ز قسط خط تو بس ناتوانم
مکن در خوان نهاده هیچ تقصیر
جوانی داد بو لفظ یار برزاد
مرا بی تشنه معصومم سخن
بدان بیچون که بر چهره صورت است

که ای خودکام کام من روا کن
همه تشنه تو جان جا داده
چنینم بی خور و بی خواب مگذار
بدین حسن جمالی که نکو کرده است
که دارد ماه لاله رو بر زمینت
به محراب کمان ابروی تو
بدین پاکی سر و جامه بهشت
به مشکین نقطه ای بر روی گل
بدان گرمم از سوز فراغت
بدان سنبل ای عشقت برده از دم
ز کار مشکلم این عقده بگشای
ز نمایی جام داغ دلم باشی
به بخشی از روان وصلت قوت جانم
مرا زین شیر خرما قوت جان ده
که تا بد با تو کس نا از بی ما
مکن تر زلب عقیق داغم تو
بر رو نها چون در رونها صورت است
ز نجیر دو

ز نجیر دو آدم کر به جانب چیست
بدین یا کنیز که افتاده ام من
که گر امروز دست از من برداری ما
هزاران حق گذاری بینی از من
مکن تعجیل در تحصیل مقصود
به است از صید نا نیکو سر انجام
ز تو قسم جانم رسیده بر لب امروز
که تا وقت دیگر اندازم این کار
بگفتا هیچ من زان جو چیز است
بمن صد حجت خواری رسانند
زهی خجلت که چون روز قیامت
فرا آستر دفتر این نا نوشتند
دهم جا جی که با من نجاستی شوند
همیشه بر گنه کاران رحیم است
فرو سازم اه بهر گناه است
که آید بر کسی دیگر گذر از من
خدای من که نتوان گذارش

ز برق نور او خواهند به چیست
از این سنت روشنی گوهر من
مرا زین سنگ تا بیرون گذاری
ز لعل جان فرایم کام یابی
بمن دهی که خوشتر باشد از دود
زلیخا گفت از تشنه مجو تاب
ندارم صبر کردن تاب امروز
ندانم مانعت زین مطلب چیست
عتاب ایزد و قهر عزیز است
برهنه کرده تیغ انتقام دانی
سر افتد بر زنا کاران غرامت
زلیخا گفت زان دو شمن میندیش
ز مستی تا قیامت بر نخیزد
مرا از گوهر و زر صد خزینه
که تا باشد زابر دعذر خواهم
خصوصاً که بر عزیز گنیز عزیز
بر شوت یکی کس نزد آمرزگار بیش

بر ما کانی که از این کار ما زده ام
و زین ناهست ز تنش با نخبر
بر وی کام کار ب
بقید دل گشتم آرام تا یابی
گر افتد صید سگو دیر و در دم
کو انداز دهر دا فور دل است
که آن طاقت مرا آید پدیدار
که نتوانی بمن یک لحظه خوش زیست
عزیز بی سنجی نهاد و سر بدانند
که شد از من لباس زنده گانی
جزای آن زنا کاران نوشتند
که چون روز عرب بنشینندم پیش
تو میگویی خدای من کریم است
و زین خلوت بکار باشد دفینه
بگفت آتش تیم کافتند بیندم
ترا فرمود بهر من گنیز
بجا داده جو فرداز کس بخیزد

درآمرزش بکی از شوق برزد
دلم شد بغربت سالانت نه
بهانه بد چو عشق بازیست
عجب بیطاقتم آرام من ده
نگشت از تو مرادم جز ستم
مرا در خشک سالی آتش فتادست
چه در کشت تو بهر آب از من دود
زلیخا چون بپایان برد آن راز
که بردی از سخن رخنم بغارت
بعشرت دستم از در کردن آویز
شود خون منت چالاک بر زن
نهم بر تن ز جان داغ جدائی
بگفتا عزم آن سوی تو باید
بگفتا این گمند از سر بسر
بحلق تشنه بر در آن قطره آب
سزای تشنه بیمارم از زلیخا
ز وصل من بکام دل رسیدن

زلیخا گفت که ای خسرو بگفت
زبستن کار من بهانه بر بهانه
معاذالله که گناه هیچ روم من
اگر خواهی و گر نه کام من ده
زلیخا در بند دیگر زین چه آفات
ترا با آتش من خویش فتادست
ازین آتش چه بودم است تا بلی
تعلل کرد دیگر یوسف آغاز
فرمان بر روی کارم دست رستگار
دگر نه بر دهنش از خنجر تیز
بکشم خنجر چو سوسن بر تن خویش
ز حجت گفتنت پایم رهائی
پس از کشتن بزیر پرده خاکر
چه هر کس دید سبز رنگ خنجر
چو یوسف آن بدید از جای برجست
وزین ره باز گشتن کام زلیخا
زلیخا ما دلم دل ستانی

که ام حاجت ... باد حکم ...
بهانه هیچ ز دیگر و حیله بسارست
ز تو این حیله دیگر بشنوم من
بگفتش کفش آمد روز من کسر
بجنب از جا که بند لتا خیر آفات
مرا این دود آتش بگه کند کود
بپا بر آتشم زن یکدم آبی
زلیخا گفت که ای عیب عیارت
که خواهم کشتن از دست تو خود را
نیاری دست اگر در گسر ز من
چه گل از رخنه کشم پیراهن خویش
عزیزم بیش تو حیف شنته باید
تو بیوند این جای هوسناک
دلی از آتش غم بر تف تاب
چه زرین بار که بر گشتش دست
ز من خواهی رخ مقصود دیدن
ز یوسف جنس به بدران مهربانی
کمان زد

کمال از وی خشک ... کام من داد
بقصد صبح طرح دیگر انداخت
به پیش نا کشش جای را بدر برشکست
به گوهر صدف لام مهر نشکست
زلیخا در نقاب کرام یوسف
بکی عقدهٔ کن که ای کاه به بیند
سوالش کرد کان پردهٔ چیست
برسم بندهٔ کاشش جی پرستم
بر او دست فتاد پیش او یم
که تا بود بسوی من نگاهش
چو یوسف این سخن بشنید زد نکه
درین تا زندگان در خطر آزرم
بگفت این و ز میان کار بر خاست
در انداز کار سیمین شمع کافور
بهر در کامد بدر گشادی
کلید ... به رخ درشت
باز آمدن دامن کشیدش

ز وصل خویشتن آرام می داد
لب از نوشین و با نقش شکر کرد
از ان شوق گوهر لشتن صدف زنخست
دلش می خواست در سفتن بالماس
الهی ز گنج ارباب توقف
فتاده دستش چشم تا که در میانه
در آن پرده نشسته پردهٔ گیست
بتجارتی از زر دستش ز گوهر
سر طاعت نهاد پیش او هم
ز من آئین بیدینی نه بیند
بگریبان و پا ز نقدم نیست یکدم
من از بینائی دانا چنین نشترسم
در آن خشک خوابگه بیدار برخاست
بکف اندر دو دیدن کام تیز رستی
بر بدی قفل جای نیره جای
زلیخا چون بدیدان از عقب جست
ز سوی پشت پیراهن دریدش

ز دست عقد روانی خنجر انداخت
ز بعد طوق در زیبش حکم کرد
در اثنائی یوسف بر هدف شست
ولی میدانست حکم عصمتش پاس
نهاد بی عدل از خویش دست
برز گشش بهد دو گنج خزانه
بگفتا اگنش که تا من زنده استم
دور از نشش طیلسان پر مشک از فر
دور از وی پرده کردم حیالگاهش
درین کارم که می بینی نه بیند
ترا آید بچشم از مردگان شرم
ز قیوم توانا چون نترسم
الف کرد از جو شاخ لام الف دور
گشت از هر دوری پناه گریزش
اشارت کرده دستش گویی با نگشت
بوسید در آخر ینه درگاه پیوست
بران رخش از کف آن غم رسید با

بسا غنچه که بر راهی دریده
فرو شسته از دل نا شاد بر داشت
که بر بندد خوان آمال نازنین
عزیمت کرد روزی عنکبوتی
ز قید دست شاهان باز رسته
ز بهر کار در بیکار او کرد
نماند تنش غیر تاری چند پاره
ز رنج جان گسسته همچو تارش
بدستم نیست جز بگسسته تاری

زلیخا زان غرامت جامه زد چاک
زبانش در تن خود فریادی بر داشت
دریغ آن صید کز دام برون رفت
که بهر خود کند تحصیل قوتی
بکرد او تنیدن کرد آغاز
لعاب خود همه در کار او کرد
منم آن عنکبوت زار رنجور
گسسته مرغ امید از شکارش

چو بر باد خویش کار از دست بر خاک
که داد ای بلا زینه اقبال بخت
دریغ آن شهد کز کام بیرون رفت
بجای وی دریده شهبازی نشسته
که بندد پر و بالش را ز پرواز
چو آن شهباز کرد از وی کناره
فتاده از مراد خویش دور
گسسته تارش از هر کار باری

با خبر تو دخوجه زنج زنج شد و نیجه …

بسم الله الرحمن الرحیم

چنین زد خامه نقش این فسانه
که روزی از خواص خوان عزیزش
جوانی داد جای ادب باز
درون بردش بسوی آن پری چهر
بحکم آن کمان آواز بر داشت
که ای ملهم بر کشش دانا نیست
عزیزش را بگفت کای سرور وی
بفرزندی شده از لطفش سرفراز

که چون یوسف بیرون آمد ز خانه
چو در جانش عزیز آشفتگی دید
تهی از تهمت افشای آن راز
چو با ما دید تنها خویشتن گفت
نقاب از چهره آن راز بر داشت
بکار خویش بی اندیشگی کرد
که کس در این کنج نهادی تهمت کوی
درین خلوت براحت خفته بودم

بیرون خانه پیش آمد عزیزش
در آن آشفتگی حالش بپرسید
عزیز بی‌خبر دست بگرفت از سر مهر
که یوسف با عزیز احوال آن گفت
که ای سر در دیوان عدل آن …
در این پرده خیانت پیشگی کرد
بگفت این بنده غیر از آن …
در آن از گرد … آرزو … بودم
چو زد آن

چو زد دامان بر سر بالینم آمد
بخرمی گلستانم آورد رسوا
چو دست آورد و پیش آن خردمند
ز جام بیخودی هشیار گشتم
رخ از شرمندگی سوی دیگر آورد
بر آن تنها بر خود بی‌محابا رسیدم
گشتم در جای بیرایی ده …
گه بیگه چند چون بتش بیزدان
ببندد مهر از این آبروی عزیزان
ز بر بادی دین خیر خویشتن را
بلطف گفت چون گشتم که بیش
ز خشت …
غلامان حلقه در گوش تو هستند
نکردم رنج دل را هیچ کارت
نمی بایدت رهین و بیر آفات
بگفتا فرو غیبت طغیان نمودی
چو یوسف از عزیز این تاب بشنید

بعقل خود این …
باز آن با غبار ناکشته محتاج
که بکشا بند زنخ وصل من بیند
هر آن کاشت از بیداری من
بروی بیگ بختی در بهر آورد
گرفتم دامنش با جهت جلالک
کند قول مرا روشن بیانی
دیا خود بهمتن ز اندام گشتی
که کرد بر بخت غیر دیگر
دلش گشت از طریق اتفاقیه
بتو بیع تو خواهی شد حلا کنج
زلیخا را هواداری تو کردم
صفا کیشی و فا کیشی تو کیشند
نه دستور خرد بود اگر کردی
جز از صحبت اهل رستگار …
ز کوی حق گذار ای رحمت بستی
چو هوا ز گرمی آتش بپیچید

خیالش آنکه من از روی … کار …
بروی سنبل بغارت گل تاراج
من از خواب گران بیدار گشتم
گریزان بخانه از خدمت نکار …
شتابان از قفای او دویدم
چو گل افتاد در پیراهنش چاکی
کنون آن به که … نا پسند آن
تهی از روی کیوان …
عزیز از وی چو بشنید این سخن را
زبان بگشاد … ملامت
بفرزندی بگرفتم بعد از آنت
کنیزان را پرستار تو کردم
بمال خویش دادم اختیارت
عفاک الله چه بد بود آنکه کردی
نور حسن دیده و …
نمک خوردی و نمکدان شکستی
بگفتا ای عزیز این داوری چند

شتابان از قفای او دویدم

کنون هی نیز بد بین خواریم مپسند
تنم از پهلوی جسته آفریده
که از زخم بلا زینسان مشکل توان خواست
که از بس در آید که به بیشم
بجان ای حیل او بنهاده ام چشم
بدان بنده که چنین مو پا مپسند
بگرفته از هم گنج فراغی
با فسونها همی شیرین زبانم
سکون عافیت برخواست از من
هزرنی ایشان فغفی دامنم را
برون زین کار با زاری بنو دست
زلیخا چون شنید این ماجرا را
عزیز قوشه مصر تاج افسر
بیا چون افتد اندر دعوی سنگ
دروغ اندیشه سوگند خوار را
چه چرخ کژ رب با تا فروزد شرر زنه
بیکتای عصمت جهانی را بشور زند

زلیخا هر چه میگوید دروغ است
کسش از صحبت بلا ایستی هرگز ندیده
مرا تا دیده با روی پیچیم سر
بهر مکر فسون خواند به پیشم
که باشم من با خلق کرمت
زدودم پسند هویدا نشنید
زلیخا قاصد سوی هم فرستاد
بهمراهی در یغمی منزل کهم برد
سحر بزان ره بسوی در دویدم
در بیدا از بسوی سپیه برابهم را
مگرت بنود قبول این بیگناهی
بیا که باید کرد اول خدا را
با قبال عزیز عز جاهش
گواه بیگناهان جست تا کند
پس از سوگند آرا زدید کار بخت
بنجز انکند در دروغی نیست ره غنی
بنفرآن گریه سوگند چنین دید

دوروغ او چراغ بی فروغ است ها
بدانند هرکه بینا اند چه راز است
که گردد کام دل از من میسر
ولی هرگز برنگشته ام من چشم
نهم پای خیانت در چه همت
ز عزت برداشتم بر سینه داغی
بردیم جد در اندیشه بگشاد
قضا چه جای حجت خدا خواست از من
چند در ماند که انجا رسیدم
مرا بوی جز این کاری ببود دست
بگو بسم الله ایستک هرچه فرما
وزان بس خورد سوگند داد دیگر
که چون رحمت از خوابگاه شاهش
کند سوگند بسیار آنک سارا
گر یوسف از بخت این فتنه انگیخت
از آن در غم چسیر عشق چون فرو زد
بیت حمله را انستی در بغور دید
بسته همیشه

بشر بنگه اشد ابدت کرد با برد
ز بو جستی آیت رحمت تر شد
چو یوسف با گرفت اندر دل سر تنگ
نهادی روی دعا در آسمانها کرد
دروغ از راست بین نیست ممتاز
منه تهمت بکف رود و غم
زنشت اهمت کشور کر شاشی
که بود در روز شب بیش زلیخا
چو کوکب بر زبان حرفی برانده
زلیخا عقوبت بر مهر پاشی ها
عزیز از کعش کودک عجب ماند ها
خدایت کرده تلقین خوش تقریر
بکفش می بینم تمام عمار ز
کز آن صد پرده بیرون میدهد بوی
بنم غماز زلیخا گر بدانی
همراهی چرسانش گشته یاره

زرند چو جانها یوسف ز غم چون عوده
برزند انش کند بجوس چندان
بجست کاو ز بندان ... اهنگ ها
که ای دانا بسرار نهانی ها
که داند جز تو کردن کشف این راز
گواهی بکنده زان برد دعوی من
چه آمد برابد فریب دعوی اش
سه ماهه کودکی بر بالش خود داشت
ز طومار زبان چه حرفی بخوانده
سزاوار عقوبت نیست یوسف
سخن با او بقانون ادب شد
بگو روشن که این آتش که افروخت
که گویم با کسی راز کسی باز
به بینی در رنازه گلهای بهاری
بگویم با تو این راز نهانی
که از بیشهات در پیرهن گشته چاک

بزخم غم زلیخا بنشین خرا الشد
که گرد آتشکاران سر نیستا

بسگ آمد دل یوسف از ان دو ره
ترا با تشنه مستم راز دانی
ز نور صدق چون زدادی فروغم
که صدق من شود چون صبح روشن
دران مجمع ز بند خویش زلیخا
چه جانها بگرفته درا آغوش خود داشت
فغانها زد کی عزیز آهسته تر باش
بلطف مرحمت او نیست یوسف
که ای ناشسته لب ز آلایش شیر
کرام پرده عز شرف سوخت
زعمار زلیخا مشک چین بسته بوی
که چندان خوش شد از پرده دلی
بر رود بر حال یوسف کن نظاره
زلیخا بود داماش از دو جا چاک

نبرد دعوی یوسف فروغی

نبارد دعوی یوسف فروغی
بود پیکر از تجاوت دامن او
عزیز از لطف خود کشتی این سخن کرد
ملامت کرد آن مکار زن را
چه گویم کز نبش آدرد کج
طلب کار از غلام خویش گشتی
زکید زن دل مردان دو نیمست
بکید زن بود دانا گرفتار
برد زین پس با استغفار بنشین
بشو زین حرف ناخوش نامه خویش
همین بس در سخن جلال گو
نه باشد پرده پوشی از پرده در بند
چه مرد از زن نکو نشی و گرند بار
در افتد رخنه در بند عنوری
بسم الله الرحمن الرحیم
غم عشق از ملامت تازه گردد

همیگوید برای خود در روغی
دروغ است آنچه میگوید زلیخا
روانه تفتیش جا لا برهان کرد
چه در استم که گرانی گیدا زکه بود
چه بد بود آنکه با خود کردی آخر
پسندیدی بخود این ناپسندی
زنان را کید های بس عظیم است
زمکر زن کسی عاجز مبادا
زخجلت روی در دیوار بنشین
تو ای یوسف ازین راز در بند
که روشن گشت بر ما پاکی تو
تحمل دلکش است اما نه چندان
ز خوش گوی ... کار
نسازد عشق با کنج سلامت
وزین نوبت بلند آوازه گردد

وزان پس چاک زد پیراهن او
نه راه صدق می پوید زلیخا
چو دید از پس دریده پیراهن را
بران آزاده این فیداز تو بود است
ز راه ننگ نام خویش گشتی
وزان پس جرم خود بر وی فکندی
عزیزان را که کید زنان خوار
زن مکار رفته هر گز مبادا
بکر پیه گرم کن آهنگ خویش
بهر کس گفتن این راز مپسند
قدم از راه عفت در پی بد رند
نکو گویی خوش است اما نه چندان
مکن در کار زن چندان صبوری
خوش آن رسوا که گوید ... ملامت
ملامت شحنهٔ بازار عشق است
ملامت صیقل زنگار عشق است
ملامت ...

ملامت های عشق از هر کرانه
بشود از تازیانه تیز او تیزتر
زنان مصر از آن آگاه گشتند
زبان سرزنش بر وی گشادند
بجان در معجز جانش جا گرفته
که زد در سینهٔ خویش آمد او را
نه گاهی میکند دردی ز یکجایی
بهر جا ... نشیند ... کند ساز
ز سر تا گو بهر پیدایی بگوید
از آن ره رو ... طرش را میل او نیست
ره ناکامی ماکم گرفتی
قبول خاطر از ... کش نیست
... دلش خیزد گرسنه
بعجب خواست آن نامه ... را
چه چشمی بزمگاه خسروانه
چو نوا زعکسی در ظلمت ... شکل

بود کاهل زنان را تا کنند با تیر
زلیخا را چه شکفت آنکه گلی راز
ملامت را چو از ایشان گشتند
که شد فارغ ز هر ... دنیا
که دیگر از دین از آتش ور گرفتند
عجب زرکان غلام از روی نفور است
نه گاهی میبرند با دی براهی
بهر جا آن گشتند ترسع ز رخسار
از آن در سو گشت ... بنیاد
گر آن دلبر که ... مانشینی
بهام کام دادی ... گرفتی
بنا زنبار ... نکو نمایل
... دلها چشمه
روان فرمود ... گردند
هزارش ناز نعمت در میانه
بلورین جامها لبریز کردند

چه باشد ... دیگران ... خیز
جهان ... بلبل آن باز
بهر یک پیدا ... ز یا ... ند
... عنبر افشان ...
... بس آمد او را
زد ... ز ... اندیشه ... است
بهر جا آن زر ... نشسته باز
زنان از ... بر ... مسمار
همانا ... چشم او نیکو نیست
ز ما دلکی ... تنها نشستی
بمقبول ... دست زین نا ...
که ... طبیع مردم نیست مایل
زلیخا چون شنید این داستان را
زنان مصر را آواز کردند
ز نشر ... رنگین ... صافی
بما ... عطر آمیز کردند

[illegible] جهان از [illegible] مطلع خور
[illegible] جسم [illegible] جان
[illegible] پیش او [illegible] داد [illegible] وام
[illegible] شیرین
دهان تنگ با لب های [illegible]
[illegible] نام رفته بر زبانها
[illegible] نادر بین تصور
بخدمت [illegible] خرما
ز هر جا [illegible] با [illegible] خوردند
زلیخا [illegible]
[illegible] کف [illegible] در کار خود [illegible]
[illegible] نافع
[illegible] کام
[illegible] دارید
[illegible]
[illegible] ما ز [illegible]

[illegible]
چو [illegible] هر چه خواهی
ز لب شکر ز دندان مغز بادام
برای فرشش [illegible] افکند
[illegible] در دهان لوزینه را جا
ز تازه میوه های تر نایاب
[illegible] بیرون [illegible]
[illegible] مصری حلقه بسته
[illegible] سر [illegible]
نهاد از طبع [illegible]
[illegible] یک کف ترنج [illegible]
[illegible]
بطعن عشق عبرانی غلام
اجازت [illegible] آرم بیرون خوش
بجز [illegible] ما را [illegible]
که ما از جان و دل مشتاق اوییم

[illegible] خوان
[illegible] تا [illegible]
ز لخته لخته حلواهای رنگین
هزاران [illegible] از پالوده قند
[illegible] نام [illegible] سینه [illegible]
سبدها با عجایب پر کرده [illegible]
روان هر سو کنیزان غلامان
بلند [illegible] زرکش [illegible] نشسته
چو [illegible] مرد [illegible]
ترنج [illegible] هر [illegible]
ترنجی [illegible] صفرای فاقع
به بزم [illegible] بالانشینان
اگر [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] از عشق [illegible]
ترنجی [illegible]

ترنجی کز تو [illegible]
[illegible] تا او نباشد
[illegible] توانیم
بیا تا [illegible] فرش [illegible] راحت
[illegible] زلیخا [illegible]
تمنای دل محنت رسیده
فتادم بر زبانها مردوم از تو
[illegible] اعتبارم
دل ریشم نمک خوار لب توست
[illegible] حق این نمک [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
بیا نعلین از لعل [illegible] پا
[illegible] صد جان صد دل

[illegible] است
زلیخا دایه را سویش فرستاد
[illegible] توانیم
بقول دایه یوسف [illegible]
درآن کاشانه [illegible]
ز خود [illegible] امیدوارم
شدم رسوای [illegible] مردم از تو
[illegible] اعتباری
نمک ریزی [illegible]
[illegible]
[illegible] حله [illegible]
[illegible]
ز زرین منطقه زیور [illegible]
[illegible] تاج مرصع از جواهر
[illegible]
[illegible] داد زرین آفتابه

[illegible]
[illegible]
[illegible]
چو گل [illegible]
[illegible] نور دو دیده
[illegible]
[illegible] چشم تو [illegible]
[illegible] مصرم [illegible]
[illegible]
دل یوسف به بیرون آمدن گرم
فرو آویخت گیسوی معنبر
[illegible] سبزه زار [illegible]
[illegible] گوهر لعل گرانسنگ
[illegible] لطف [illegible]
ردائی از قصب کرده حمایل
[illegible] زرکش قبا [illegible]

بدینسان هر که در بزمش چاپکی جست
که از هر وصف اندیشه فزون بود
زنان مصر چون گلزار دیدند
زمام اختیار از دست شان رفت
چه هر یکی را دران دیدار دیدند
ز دست خود بریدن کرد آغاز
قلم دیدی که با تیغ ار ستیزد
کشیدش جدول از سرخی به تقویم
چو دیدندش که جز والا گهر نیست
ز بالا آمده قدسی فرشتست
ملامت گر شما بر جای من بود
بوصل خویشتن خواندم من او را
اگر تن هند بکام من دیگر بار
گذارم غم درین غربت گذاری
نگردد مرغ وحشی جز بدام رام
ز عشق او شد صبر و دل رمیده
گروهی از خرد بیگانه گشتند
ز عشق آن پریچه

ندیدم چون او کام بر کام
بنازم بیش از این گفتن که جز نام
برون آمد چو گلزار شکفته
بیک دیدار کار از دست زنان رفت
ز حیرت چون تن بیجان بماندند
ز ناخنه ترنج از دست خود باز
بدل حرف وفای او رقم کرد
یکی بر ساخت از کف صفحه سیم
ز حد خود نهاده پای بیرون
ز چون آدم زآب گل سرشت
گزیدم سرزنش آن تن بستر
مراد جان تن خواندم من او را
امید روز کارم بر نیاورد
رسد کارش درین زندان بخواری
دلش در سنگ خویی گرم گردد
گروهی زان زنان گفتها بر
ازان مجلس برفته جان ببردند

یکی عشق بکف زد ترنج خواهم
تحت از نیاز شیرین قوت خود دسته
ز خلوت خانه آن گنج نهفته
بگلزار رخش گل دیدار چیدند
ز زیبا شکل او حیران بماندند
تمنا شد ترنج خود بریدند
یکی از تیغ انگشتان قلم کرد
ز هر بندش برون شکر برآرد
بهر چه دل روانه سیل از جگر
برآمد نا گزیر کین بشر نیست
زلیخا گفت اینست آن یگانه
همه از عشق این ما رنج بودند
ولی او سر بکام در نیاورد
وزین پس کنج زندان ساز مسکن جای
ز زندان خو سر کشش نرم گردد
که گیرد در قفس بگیرد آرام
ز تیغ عشق یوسف جان ببردند

ز عشق آن پریچهره دیوانه گشتند
گروهی آمدند آخر بخود باز
فتاده مرغ دل در دام یوسف
یکی را بهره بیخودی مستی
یکی را لاله ماند از رخسار عشق

چو یکی عاشق شود معشوق یاری
چو بیند دیگری را در مقابل
زلیخا را از آن شوری دیگر شد
ز مشفع مهر او گفتها بر بودند
چو یاران از در یاری در آمدند
نوای معذرت آغاز کردند
بدیدارش که را آهنگ باشد
جمال مقتضی معذوری توست
گرت هم عشق ملامت بیش بر تو
بدین نخجیر که معشوق گم دل
وزان پس رو بسوی یوسف نهادند

برهنه پا و سر بیرون دویدند
ولی با سوز عشق آرزومند باز
جمال یوسف آمد جامی از می
یکی را رستن از بند رهیده
نیاید جز بران بهره کشود

چو کالا را نبود چو بیند بسیار
بزد بر عشق عاشق زاری
چو شد جاری زیوسف گشته کالا
بیوسف میل جانش بیشتر شد
اگر در عشق او معذورم است
درین کارم مدد کاری نماید
که یوسف مصر و اقلیم جانست
کز نه هر دلی اگر سنگی باشد
ز بر چرخ کس بیند اگر دم
درین سودا غرامت بیش بر تو
دلی سنگین بمهرت گرم باشد
سخن را در نصیحت داد دادند

دیگر یوسف [illegible]
زلیخا همت از جان هم یوسف
[illegible]
یکی را جان فشاندن بر جمالش
گران بارید [illegible]

فزون کرد بدان میل جز بدان با
زند سر آتشی سودا بیشی از دل
جمالی یوسفی بالانش را جا بل
بدیشان گفت یوسف را چه دیدید
بیاریدم از ملامت کوتم دست
همه چنگ محبت ساز کردند
بر آن اقلیم حکم او روانست
غمش گر مایه رنجوری توست
ازو درویش بیند و شنید اگر درد
فلک گردد جهان بسیار گردید
ازین نامهربانی شرم باشیم
بدو گفتند کی عمر گرامی

دریده پیرهن در پیش تا جی
و بوسیده در با که چرخش جلوه نهاد
فرو داد آبی اندکی از یا به گوش
چو کم کرده در آن ناپاک دامن
ز تو چون حاجتی خواهد روا کن
یکی چون در اسناد او خدمت کوشش
از آن مهتر سر از خجلت گراز از
فرو گوید زلیخا ز دل مهر جمالش
بجا آرد رعایت از سر جهد و پیوست
دهد هر لحظه تهدید به زندان
که زندان از زره کان از دیدی رو بگذر
در و دیوارش چو دست صنع استاد
زمینش گشته زار از هر بلایی
سیاه تنگ چون تاریک وره قیر
نشسته بر سر لبک از زنده کانی
دیوار بر رویش ز آزار مردم
سیاه از هر دو عالم روی زندان
خدا را بر وجود خود نه بخشایی

در این بستان گل ناچار خفت
بنوای جارکو هر ابیاش فراهات
زلیخا خاک ره در راه حب ایا پاکر
اگر که گه گهی بر خاک دامن
بر آید حاجت تر الکر حاجتی است
حقوق خدمت اولا فراموش
که چون بنده بر او ضر که کرده کار
کند دست جفا پیشه پای حالت
چو از سر بگذرد سیل خطرمند
که هست آرام گاه ناپسندان
در او طبق نفس هم زنده او را
نه راه روشنی از منفذ بام
در و بسته ز قفل نا امیدی
مطبع پاکان شبش حلقه زنجیر
موکل سخت رویی چند در وی
ز هر چین چند کرده در کار مردم
کجا شاید چنین محنت سرایی
برو بی او در مقصود بگشایی

گل بیچاره چون گشته شکفته است
یکی پایه بلندی پایه خویش
همیشه کش که کهنه دامن بر این خاک
بدفع حاجتش حجت رها کن
مکش از حاجت حاجت در آن دست
نیاز آرد مهر و زجه مهر ناز
نیاید در گرفتن جز ناچار باز
حذر کن ز آنکه چون مظلوم گردد دست
نهد در مادر زیر پای فرزند
چه کور ظلم جو با تیره شک
نشیمن هر یکی از زنده او را
هوا بیتی ما به بخشش هم باشی
ندیده غره شمشیر گفتی
هم بر سفره بی آب نانی
مجاور تلخ گویی چند در وی
زده آتش بعالم خوبی این است
اگر باشد جای چنین تو دلربایی
قلم را سر نهادش بر خط تسلیم
چو یا ارزنه

بشنو از لب یوسف لطفه بیم
چه رو فارغ شوی از ما یار گنج
به سیم حسن بالا ماه منبر بیم
چنین شیرین شکر خوان ما ایم
به کام زلیخا یاد رستان
بر بستان شده رکعت کوی ایشان
برای حاجت روای ایشان حاجت
چراغ دولت هر سینه که ندی
مرا زندان به از دیدار ایشان
بهنا محرم نظر دل را کند کور
ز کوی عقل و دین آواره کار را
چو زندان خوانده یوسف لعنه خوانده
بکوی زندان قضا بنمود بیشی را

چو از دستان او بسیر یده دستان
بیت از سینه تر خشمت خویش
زلیخا را اکنون کردند

و گر به تخته تیر از روی ملالی
نهانی همدم و همراز یا رنج
چه یک تیم لبهای شکر خواه
زلیخا را چه چند آنجا که مائیم
گذشتن از ره دین خرد نیز
بگرداند بر وی از روی ایشان
عبا بر ده عصمت نشینان
حصار آفت هر ناپسندی
به از صد ساله در زندان نشینم
ز دولت خوابه قرب افکند دور
که آمد سنگ از ستان جای بر سر
دعای او به زندان رخت بند
بر ستة زاد آن ناپسندان

هم از خدا بر ست است بر ستان
هم خفاشان او نور بر گشتند
به زندان بر دن او تیز کردند

که چند اندیشی بینی بلا بینی
که ما هر ایک جو بند نقلی بیم
ز خجلت سر فرو شد و ز زلیخا
چه یوسف گوش کرد افسون که ایشان
نه تنها مهر او از سر جفا نیز
بحق برد انگشت کف بر مناجات
انیس خلوت عزلت نشینان
عجب در مانده ام در کار ایشان
که یکدم طلعت ایشان نه بینم
بکن تو مکر این مکاران را
بگردانی ز من ایوان بر من
اگر بودی ز فضلش عافیت خواه
دل فارغ ز خجلت های زندان

ولی یوسف گشت از عصمت خویش
ز نور قرب او نومید گشتند
بر دو گفتند کی مظلوم مسکین ۲

رفتم در ... ماتمران ... هر دبیر حنائی جعبه

شود محتجب چون تو محروم
... از نیّر گوی سخت شنیده
بیا تا نیم غیر روی شی فی کزد
چو گردد نرم از آتش طبع فولاد
چه حاصل زانکه گوید آهن سرد
برای راحت خود رنج او خواست
نه بیند جز مراد خود نیابد
ببوی یک گل از بوستان معشوق
ز دل این قصه بیرون ریخت
درین قول شد مردی موافق
بجای خنجر طپانچه بخیر ادیم
سر بکوبیم از عشقش ... نیست
سوی زندان فرستم این جوان را
در این بگذر سرا این را ز دیش
نهد پای تمنایی در فراشش
عزیزان را بگفته او هم پسندید

چو یوسف گرچه بود از زاده
زبان را گرد بیم سوهان اندیشه
چو گوهر سازم زندان را برو گرم
از و چیزی تواند رحمت انگشاد
زلیخا را چو زان جا و زبان نالا
دران ویرانه مقام گنج او خواست
طفیل خویش خواهد یار خود را
زند صد خار غم بر جان معشوق
که گشتم زین پسر بدنام در مصر
که من هر دو زر بجانم گشته عاشق
بجانم تیر او چندان نشسته است
بعشقم او زخشم آگه نیست
بهر کوی شی پیغمبر تا مرادی
چرا این راز کرد یا خواجه بخشش
چو مردم قهر من با او ببیند
زلال قصه آن طعنش ببندد

نیابد هر که نیز از وصل شی مرادی
ولی سوهان بگیرد آهن او
بود زان گوشه گردد آهنش نرم
زگرمی نرم اگر نتواند ش گرد
شد از زندان امید وصل جانان
چه بنود عشق عاشق را کما یلیه
بکام خویش سازد کار خود را
زلیخا با عزیز آمد بکیتب
شدم رسوای خاص و عام در مصر
درین ها هوشکار زنیر او بیم
و پیکانش بسر پیکان نشسته است
رهین فکرم گر دفع این کمان را
بگردانم منادی سر بنادی
نبیند بیند ز قهر جان خراشش
وزان نا خوش کمان بحر خوشنیده
بگفتا من تفکر بیشه کردم
درین معنی بسی اندیشه کردم
شنفتم که هر ...

شنیدم چو ... ز نغمه سنجی
ز راه خبنش بنت باغبانی
که ای کام دل مقصود جانم
سر تو را زیر حکم بیست گردش
بنه زنجیر کشیده تا چند با من
مرا از غم رهان خود را ز خواری
دگر نه صد در محنت بکش دست
ازان بهتر که در زندان نشستی
زلیخا را ز خواری او بر آشفت
خفش سیمینه اش در زیر نکندند
بسان عیسی بر زرنت زدند
که هر کس کش غلام شوخ دیده
بود لایق که هم چون ناسیندان
همی گفتند هاتف شهان شاه
فرشته است این بصد پاکی سرشته
چو فوش گفت آنکه کوی نکو رای
سوی ... هر که زشت آمد سرشتی

نیامد در دلم هر زانچه گفتی
زلیخا از وی این پاسخ چو بشنید
ببالم جز تو مقصودی ندانم
اگر خواهم بزندان سازمت جای
بر آخورش ناخوشی تا چند با من
اگر کامم دهی کامت برآرم
بی زجر تو ز زندان رستادست
زبان بگشاد یوسف در خطابش
بسر هنگان با فرهنگ خود گفت
ز آهن بند بر سیمینش نهادند
بهر کوی ز مصر آن زر برآوردند
که هر کبر دشیوه هجر هیچ بیش
بدین خوار سپه بندیش کوی زندان
کز بیدار روی نیکو بد کاری آمد
نیاید کار شیطان از فرشته
که هر کش زهر جز بنکوست روی سیقی
هر است از روی زشتش خوی زشتش

بدست توست اکنون اختیارش
سوی یوسف عنان گردید پیچید
عزیزم بر تو بالادست گر دست
دگر خواهم بگردن ... بندت
قدم زن در مقام سازگاری
باوج کبریا قامت برآرم
بر دیم خرم خندان نشینی
برادر بیشتر که میدادی جوابش
ز زرین افسرش از سر فکندند
بگردن طوق قلمینش نهادند
منادی زن منادی بر کشیده
نهد پا در فراش خواجه خویش
ولی ... زهر سود رشاش
ازین دلدار دل آزار آمد
بگو ره میکشند از خویش پایی
بسی بهتر ز روی اوست خویش
چنانکه ز زشت نیکویی نیامد

زبیگانه بهر کس بیگانه میبود
بر آن دیوانه از بند در زندان در آمد
بر آن محنت زدگان گرفتاران خوش نشسته
بجای خود بنیدش شان قرار ادست
کم از کاهی غم چون کوه ایشان
چو یار با زگل رخسار سر زرد
بزندان بان زلیخا داد پیغام
تن سیمینش از پشمینه مفرش بی
زتاج حشمتش دیهیم عزی با
معطر دار دیوا کرتن سیما
زال ستبرق بساط دلکش انداز
رخ آورد ایچنان کش بی بها دست
بشکر آنکه از کید زنانست
اسیر عشق کربلا یا بخند هر آنست

عجب غافل مشو دست آدمی زاد

پری پیمایان زندانیش بر بردند
بجسم سرو گلگون جان در آمد
شد زندان ز مقدم انجمن خوبان
بگردون غلغله زان طلوع سعادت
بلی هر جا رسد چون سر شستی
اگر گلخن بود گلزار گردد
گزان پیش محنت مسند بر دل
بهر گوشی چو سبز بختی بیارای
یکی خوانه برای او جدا کن
ستون ساز طاق منظر خوش را
در آن خوانه چو منزل رخت بنهد
در آن منزل به محراب عبادت
نبیند در جهان گلشن بلای

سپندی بر عطا و سوزش آسا
نباشد مرد ار و نعمت ناشناسی

بعیّاران زندان بسپرد و بند
در آن محنت سرا افتاده چو شیخ
همه زنجیر بان بر زنجیر گویان
بشادی کشتند بدل اندوه ایشان
اگر جارخ پیدا گردد بهشتی
چو در زندان گرفت آن خسرو آرام
زگردن غل ز پایش بند بگسل
سپیده از ز فرق او بگرد تر بدی
جدا از دیگران آنجا نشاط کن
زمیشنی از سندس مفرش انداز
بساط بیدی آن اعتب یوسف
چو مرد آنا در مقام صبر بنشست
کرنا بد زان بلا بوی عطائی

در آن فیروزه کاخ و هر بنا
نداند طبع او جز ناسپاسی
بنعمت سر چه عمر بسکند بلا
ندانی قدر او

ندانی قدر او تا در نمانی
دلم چون آتش هجران فروزد
گلستان ز دلکش ... زندان
چو آن سرو از گلستانش ببرند
یکی چون شد ز هجران مشکل او
چو آن بیش در آن گلزار ماند
بود خواهد به آزار بلبل
زغم چون بار بر آید چاک سینه
که غم بیرون ز دود شادی فرو آید
چو بودش موی بر روی زر رفت بینی
به قصد هجر طبل جنگ میکوفت
بفرق سر ز پنجه خاک میریخت
که بندد در رخ شهباز هجر بر دل
بدندان لعل چون عناب میخست
که از جوشش دلش میریخت خونها
که سر چشمی درخور آمد فرح ها

بسا گلشن که بر هجران دل سوخت
چو شمعش تن بکاه هجر بسوزد
زلیخا کش از آن سرو دلکش
گلستان عشق از زندان بتر شد
چو مشکل زان بتر بر عاشق زار
کز گل رخ نبیند خوار ماند
چو خالی دید زان گل گلشن خویش
چو باکرا ز جیب جان عاشق کند جاک
بناخون هجر رخسار میکند
ز هجر یار رخ میکند جای
اگر چه بود دشت خیل خوبی
سرشک از دیده خاکی می ریخت
و یا بکنه که هجران در دل افکند
بعقد در عقیق ناب میخست
رخ گلگون لعلا می بیاخت نیلی
نشان بدچو نگبود نمی ها

بان بند از بر معشوق که پیوست
چو زندان برگرفتاران زندان
به از خرم گلستان لا بود خانه
بتنگ آمد در آن زندان دلش
که بیدار از بند جان دلدار
سنان خار در گل زار گل
چو غنچه چاک زد بر اهل خویش
دری در آسینه خود میکند بد
چو سنبل موی عنبر بار میکند
ز دست دل به سینه سنگ میکوفت
شکست آمد بروزان طبل کوبی
ز خاک آن جگر داری چنان گل
بدین حکمت چو گل مشکل شود دید
مگر میخواست تا بنشاند آن خون
چو نیلوفر ز ضربتهای سیلی
ز خون دل بر قسم بر رو همیزد ها
ز حسرت دست بر زانو همیزد ها

که این کاری که من کردم که کرده است
نزد چون من بپای خویش تیشه
زدم گر این بر پشت خویش بستم
که آوردم بکف زنهار بکاری
بجام از دل آورده خویش
شب اندوه خود را روز میکرد
گرفتی دمبدم پیراهن او
بر آن تسکین داغ خویش کردی
که طوق حشمت آن گردن است این
زنخ آن دست پر از خون شمردی
گهی کردی بدیده دامنش جای
بدامن بوسه آن جا بلوسی
که این همسایه آن فرق بوده است
چه دیدی بند کی یاد داد دادی
چه زر کش حله اش از هم کشادی
ز اشک لعل خوابیده طرازش
بدو جفتش شدن در دل گذشته
زخون دیده دادی رنگ آتشی

چنین زهری که من خوردم که خورده است
بدست خویش چشم خویش کندم
بزیر کوه پشت خود شکستم
بدرستان فلک بخت من آشفت
نمیدانم چه سازم چاره خویش
بهر چیزی که از وی بوی شنیدی
که روزی سود بودی بر تن او
گهی رو بر گریبانش نهادی
چه گویم رشته جان منست این
نهادی بر دو چشم خود بتعظیم
که روزی سوده بر پشت آن پاهی
چه روزان از فرق دیدی افسرش را
جهانی بر زمینش فرق سوده است
بیاد آهوی صید افکن خویش
بگریه دیده بر نم گشادی
چه نعلینش بجای جفت دیدی
زدیده جفتش طاق طاق گشته
بدین سان هر دمش از نو غمی بود

درین محنت سرای عاشق پیشه
زگور خویش یاد در چه کندم
دلم خون شد چه چنان روزگاری
ز دست خویش دادم دامنش مفت
بدین سان نوحه جانسوز میکرد
ببوی او ز جا آهی کشیدی
چه گل عطری دماغ خویش کردی
بصد حسرت رخش را بوسه دادی
گهی بر آستین اش دست بردی
بیاد ساعدش کردی براز سیم
بنودش ناامید از بای بوسه
فشاندی بر گهر لعل گوهرش را
کمرها کمر میانش یاد دادی
کمندش همچو بستی در گریبان خویش
بشستی دامن اشک نیاز بسش
از و بوی بجای مفت دیدی
نهادی بند بر دل از دو دالش
زهر چیزی جدا در ماتمی بود
به قدر نعت

علیحسن ابراهیم علی

به قدر نعمت دیدار شناخت ها
بغیر از صبر بهبودی نبودش ها
هلاک عاشق از جانان جدائیست
بود فرصت عذاب بیکرانه
بتنگ آمد ز خود نزدیک خودی کرد
بسینه خنجر خونخوار میزد
طناب از گیسوی شیرین میبافت
ز شربت دار جانم زهر محنت
همی بوسید دایه دست پایش
زلعل او لبالب بادی جامت ها
زمانی با خود آمد این بخود پند
که کرده است آنکه اکنون میکنی تو
زنا صبوری فتادی در تب و تاب
نباید هیچ کار از جا پریدن
صبوری مایه فیروزی آمد
صبوری دولت جاوید آرد

بداغ دوری از دیدار یک دخت
ولی گر جان از رو چون توان کرد
بتخصیص آنکه بعد از آن نیست
دگر پیوند صحبت در میان نیست
به نیکو چون نشد میل بدی کرد
ببام قصر میشد با سر دار
بدان راه نفس را تنگ میساخت
زهر چیزی که کم یابیش میخواست
همی گفت از صمیم دل دعایش
رهایت ایکجان باد از جدائی
خردمندی بتحسین ناتجربه چنند
زمن بشنو که هستم پیر این کار
بر این آتش بریز از ابر چو آب
به آن باشد که در دامن کشی پای
قوی تر پایه پیروزی آمد
بصبر اندر صدف باران شود در

پریشان شد دلی بودی نبودش
که از دل مهر او بیرون توان کرد
چه افتد عقد صحبت در میانه
جدایی نا خوش است اما جدا نیست
سر خود بر در و دیوار میزد
کز آنجا افکند خود را نگونسار
خلاصی از جفای دهر میجست
همه اسباب مرگ خویش میخواست
که از جانان مرتب باد کامت
که هرگز نایدت یاد از جدائی
دل ما را ز غم خون میکنی تو
شکیبائی بود دند بپیر این کار
چه گیرد صرصر محنت وزیدن
برآن کوه باشی پای بر جای
صبوری مایه امید است آرد
بصبر از لعل گوهر کان شود پر

بصبر از دانه آید خوشه بیرون
شود نخله به سالها ماه جهانتاب
گر آیا نیز در ... تا بدامن
بقول ناصحان مصلحت کیش

ز توشه رهروان را توشه بیرون
زلیخا با دل جان رمیده رمیده
کشند از صبر کوشش تا بدامن
چه کرد ناصح از گفتار خاموش

بصبر اندر رحم یک قطره آب
شد از گفتار دایه آرمیده
و یا صبری که گیرد عاشقی پیش
کشند آن حرف را عاشق فراموش

چو در زندان مغرب یوسف مهر
ز مهر یوسف اندر اشک انجم
شفق سا اشک زانسان از جگر خون
اهاها آه فغانها روز بر دشت
ز هجران تیره باشد روزگارش
شبش گرده سیاهی بر سیاهی
چو آرد از شمیمه بچه بیرون
که زینسان بچه اش خونخوار باشد
ز دلبر دور از دلدار مهجور
بصد مشعل نگردد خانه روشن
ندانم حال یوسف چیست امشب
که کرده راست بر بالین سرش را

نهان تا کرد از زلیخای فلک چهر
زلیخا را غم یوسف جنان کرد
وزان خون دامن گردون جگرگون
چه روا اندر شب آن روز عاشق
فزاید تیره گی شبهای تارش
شب آبستن بود آندم که آید
بجای شیر از دل ها مکد خون
زلیخا را چه از نید صبر خویش
تبش ... ماند خوانه بی نور
ز بس اندوه دل جنبش نمی خفت
کفیل خدمت او کیست امشب
چراغ افروز بالینش که بوده

زلیخای فلک را چهره شد گم
که از اشک شفق گون خون فشان کرد
بگریه ناله جانسوز برداشت
بشب گرده فزون تر سوز عاشق
زغم روز شبی بود روز سیاهی
برای عاشقان اندوه زاید
ازان مادر که برخوردار باشد
بدین خونخواره کی آمد شبی بیش
چه بنوازدی جانان پرتو افکن
ز دیده خواب دل میر لحیت میگفت
که گسترده تبه یا بسترش را
کف راحت به بالینش که سوده
که بکشوده کمر بند از میانش
که بوده وقت

که بوده وقت خواب افسانه خوانش
کلاه همچنان بر آب خورده است
ژولیده نکرده سنبلش را
همیکفت انجنین در مهر یابسی
بدل از جوی صبر آبی نماندش
که یکدم جانب زندان برآیم
مه زندانی خود را ببینم
دل هر عاشق از بستان گزیند
فشان خیزان به بنیانش چو سایه
اشارت کرده تا بکشد دره را
چه خورشید در ختان غرقه نور
گهی خم کرده قامت چون مه نو
چو شاخ تازه گل از باد شبگیر
ز خود ها روی نزدیک بنشست
ز نرگس یاسمین را لاله میکرد
بچشم خون فشان اشک گلگون

هوای انقامتش ساخت بایه
مسلسل سنبلش بر تاب خورده است
دلش چون غنچه در تنگی فتاده
غم خود تا رشب بکذشت یکسی
ز شوقش در دل افتاد آتش تیز
بآن محنت سرا بیهاده درآیم
چو زندان جای این گلعذار است
مرا این غنچه از زندان گشاید
بزندان چون رسید آنگاه شب کرد
نمود از دور آن تابنده مه را
گهی چون شمع بر پا ایستاده
فکنده بر بساط از چهره پرتو
گهی طرح تواضع در فکنده
و یا در گوشه تاریک بنشست
بلؤلؤ لعل لب را می خراشید
همی داد از جگر دود ... زبر

چو مرغ آن دام رهش ساخت دانه
نبرده آن هوا آب گلشن را
و یا چون گل بشادی لب گشاده
وزان پس طاقت تا به نمانده است
بدایه دیده پر خون گفت برخیز
نهان در گوشه زندان نشینیم
نه زندان بلکه خرم نوبهار است
روان شد همچو سرو ناز دایه
نهانی میر زندان را طلب کرد
بدیدش بر سر سجاده از دور
برخ زندانیان را نور داده
گهی سر بر زمین از عذر تقصیر
نشسته چون بنفشه سر فکنده
زلیخا زار ... زدل ناله میکرد
ز نخل تر رطب را میتراشید
که ای شمع چراغ نازنینان

مراد خواطر اندوه کینها
ترد بر آتشم وصل تو آبی
نمی‌بینم ترا این ظلم تا چند
ز تو هر لحظه ام از نو غمی زاد
بفرق من نمی افکند سایه
ز حال خود بدینسان در سخن بود
دگر میشد اثر ظاهر نمی شد
غریب کوس سلطانی بر آمد
دمش لاله از فغان شب فرو بست
زلیخا دامن اندر چیده برگشت
شد آمد سوی زندان شنید چنین ها
نکرد بس [illegible] بستان حیلی چندان
بخبر زندان کجا باشد قرارش

بجانم آتشی افروخت عشقت
تابها از دلم تنت نند تا چند
نداری رحم بر محرومی من
مرا ای کاش هرگز مادر نمی زاد
ز شیر پاسکم میداد بهرم
دلی یوسف بحال خویشتن بود
چه شب بگذشت همچون صبح خیزان
مؤذن در سحر خوابیده در آمد
خروسی از خواب خوش شد کرد آغاز
بخدمت آستان بوسید برگشت
غذای جا دادند آن تنگ بوسه
که بود آن خسته دل را میل زندان

سراپای وجودم سوخت عشقت
بتیغ ظلم کردی سینه‌ام چاک
زهی محرومی مظلومی من
دگر میزاد مادر کاش دایه
بشیر از قهر می‌آمیخت زهرم
سر موی یه و چاهر نمی شد
زلیخا کی فلک شد اشک ریزان
دم سگ حلقه بر حلقوم او بست
زبانی ساز کرده تیز آواز
بزندان تا مهش خلوت نشین بود
نبودش جز در آن آمد شدن روی
بلی آن را که زندانیست یارش

توان بس کار در شب کار کردن
ز غم بل ماتم شب بگذرانید
نه روی آنکه در زندان کند روی

شب آمد عاشقان را پرده راز
که روزش کم توان تدبیر کردن
بلا و محنت روز آمدش پیش
نه صبر آنکه بی زندان کند خوی

شب آمد بیدلان را غصه پرداز
زلیخا چون شب غم بگذرانید
صد اندوه جگرسوز آمدش پیش
ز نعمتها که خوش هر لحظه چیزی
نهادی بر کف

نهادی بر کف محرم کنیزی
چو آن محرم ز زندان آمدی باز
کشیدی بوسه اش بر چشم دادی
اگر چشمش نیارم بوسه دادن
کند در روی زیبایش نگاهی
بپرسیدی از آن پس حال او را
نگارا دیدن افتاد دست بندی
ز نعمتها که بردی خورد یا نه
رجا بر خواستی با چشم خونبار
در آن غرفه شدی تنها نشستی
سوی زندان نظر کردی و گفتی
~~بس این گر نام خود با منش~~ بینم
به هر جا ماه من منزل نشین است
که خورشیدی چنان سرمایه دارد
سعادت سرفراز آید از آن در
کز بوسه پای آن سرو دلستانی
در افتم سر نگون از روزن او

فرستادی بزندان سوی یوسف
بوی صد عشق بازی کردی آغاز
کز این چشمی است کان رخسار دیدست
و یا روی بر کف پایش نهادن
نهم رو بر کف آن پای باری
جمال روی فرخ فال او را
گلش را زان هوا بر مرد که نشست
وزین دلداده یار آورد یا نه
ببام کاخ در یک غرفه بودش
در غرفه بروی خلق بستی
کنیم تا روی گل خامش ببینم
نبینم شایستهٔ دیدار دیدن
نه خوابه روضهٔ خلد برین است
مراد دوارش از غم بیت بشکست
که سرو من فرود آرد بدان سر
خوش آن کز تیغ مهرش آن نگاره
به پیش آفتاب روشن او

که تا دیدی بجایش روی یوسف
که روی بر کف پایش نهادی
که این پائیست کانجا بار سیده است
ببوسم باری آن چشمی که گاهی
که وقتی میکند سویش گذاری
که رویش را بفرسوده سنگ زندی
تنش را زان زمین آزرده که نشست
پس از پرسش نمودن های بسیار
که زانجا بام زندان می نمودش
بدیده گوهر به مژگان لعل سفتی
بس این گر نام خود بامش ببینم
خوشم با این در و دیوار دیدن
ز حالت سقف او سرمایه دارد
که پیش آن مه بر و بنهاد بنشست
چه دولت مند باشد آستانی
تنم چون ذره گردد پاره پاره
هزاران شکر دارم بر زمینی

[illegible]

که بر خواهد بدانست آن نازنینی | شود از گرد دامانش معطر | ز موی عنبر افشانش معنبر
سخن کوتاه تا کارش این بود | گرفتاریش آن گفتارش این بود | درین گفتار جانش بر لب آمد
درین اندوه روزش تا شب آمد | چو آمد شب دگر شد حیله اندیش | که گیرد پیش آیینی شب بیش
شبی بود روز آن تا بدان روز | که زندان بود جای آن دل افروز | شبی زندان شدن را چاره کردی
برون از غرفه اش نظاره کردی | نبودی هیچ گه خالی ازین کار | گهی دیوار دیدی گاه دیوار
چنان یوسف بخاطر خانه کردش | که از جای جهان یکباره گردش | ز بیش دریای ادکم گرد خود را
بشست از لوح خاطر نیک و بد را | کنیزان گر چه میدادندش آواز | نمی آمد بحال خویشتن باز
بگفتی با کنیزان گاه بیگاه | که من از خود نباشم از خود آگاه | بگفتا از من آگاهی مجوئید
بجنبانیدم اول پس بگوئید | ز جنبانیدن اول با خود آیم | ازان پس گوش بشنیدن گشایم
دل من هست با زندانیان من | از آنست این همه حیرانی من | بخاطر هر که با آن ماه گردد
کی از دیگران آگاه گردد | بگشت از حال خود روزی مزاجش | بزخم نیشتر افتاد احتیاجش
ز خون نیشتر بر زمین دررید نقش | نیامد غیر یوسف یوسف دیس | بکلک نیشتر اوستاد چابک دست
بلوح خاک نقش آن حرف را بست | چنان از خواست بر بودش ز رگ پوست | که بیرون نامدش از پوست جز دوست
خوش انگشتی کو رهایی باید از خویش | نسیم آشنایی باید از خویش | کند در دل چنان جا دلبری را
که گنجایش نماند دیگری را | در آید هم چو جانش در رگ و پی | نه بیند یکسر مو خالی از وی
نه بوئی باشدش از خود نه رنگی | نه هیچی ماندش با کس نه جنگی | نه دل در تاج و نه در تخت بندد
زکوی او هوس بهار رخت بندد | نیارد خویش را در شمار کس | نگیرد پیش غیر از عشق کاری
رخ اندر

رخ اندر کنجی آرد ز خوابی | ز بود خود برون آید تمامی | تو هم جای تمام از خود برون آیی
به دولت خانهٔ سرمد برون آیی | چه دانم راه دولت خانه دانی | نه از دولت بود چندین گرانی
برین دام گران جانان قدم نه | قدم در دولت آباد عدم نه | نبودی ورز بان یا هم نبودت
مباش امروز هم کانست سودت | مخوان در خودی بهبود خود را | گران سودان یانی سود خود را
ز حالات همه که نبت

زمادر هر که دولتمند زاید | فروغ دولتش ظلمت زداید | بخارستان رود گلزار گردد
گل از وی نافهٔ تاتار گردد | چو ابر ار بگذرد بر تشنه کشتی | شود از مقدمش خرم بهشتی
چو بادی از در زندان در تازه داغی | فروزد از رخ هر گل چراغی | بزندان گر در آید خرم و شاد
کند زندانیان را از غم آزاد | به زندان بر گرفتاران زندان | شد از دیدار یوسف باغ خندان
همه از مقدم او شاد گشتند | ز بند درد و غم آزاد گشتند | بگردن غل نشان شد طوق اقبال
بپا زنجیرشان را فرخند خلخال | اگر زندانی بیمار گشتی | اسیر محنت تیمار گشتی
کمر بستی پی بیمار داریش | خلاصی دادی از تیمار داریش | دگر جا بر گرفتاری شدی تنگ
سوی تدبیر کارش کردی آهنگ | گشاده رو شدی او را رضاجوی | ز تنگی در گشادی آوردیش روی
دگر بر مفلسی عشرت شدی تلخ | ز ناداری نمودی غره اش سلخ | ز زر داران کلید زر گرفتی
ز گنجینش قفل تنگی بر گرفتی | دگر خوابی بدیدی نیک بختی | بگرداب خیال افتاده رختی

شنیدی از لبش تعبیر الخواب
ز خوشکا قربش مانده محروم
یک شب هر یکی دیدند خوابی
یکی را مخبر از قطع حیاتش
بیوسف خوابها را خود بگفتند
یکی را بر درش بار دادند
چه رو سوی شه مسند نشین کرد
به پیشش فرحت گفتار یابی
بگویی هست در زندان غریبی
که هست این از طریقه معدلت دور
چنان رفت آن وصیت از خیالش
بزندان بلا محبوس آورد
ره اسباب بر رو بیش ببند و
ز هر کس بگسلاند خوی اورا
نخواهد دست او در دامن کس

بساط قفلا که ناب سالکلید است

به خشکی آمدی رخشش ز گرداب
بزندان همدمش بودند هم از
گزان در جهان شان اوفتادند
ولی تعبیر آن زیشان نهان بود
جواب خوابهای خود شنفتند
جوان مردی که سوی شاه میرفت
بوی یوسف وصیت این چنینی کرد
مراد ز مجلس شه یاد آوری زود
ز عدل شاه دوران بی‌نصیبی
چه خورد آن سهره مند از دولت شاه
که در خواطر نیامد چند سالش
بلی آن را که ایزد برگزیند
رهین این و آن شه کی پسندد
بدست غیر تا راحش نخواهد
اسیر دام خبثش خواهد بستن

برو راه کن پیش ناید بدست

اگر کس از مه ماند آن بوم
دران مانم که باوی آواز
یکی را مژده خواب زرنجاتش
وزان بر جان شان بار گران بود
یکی را گوشمال از دار دادند
بمیّتند که غز جاه میرفت
که چون در صحبت شه باز یابی
کمتران یاد آوری وافر سعود
چنینش بیکنه مبتند ره بجور
می از قرابه قرب شهنشاه
نهال وعده رشی ما بوسش آورد
عجبتر معشوقی نشنید
نتابد جز بسوی خود روی او را
بغیر خیشش مجاجش نخواهد

بود چون کار دانا هیچ در هیچ
بپیشش کوشش فکر و نظر هیچ
زناکه دست

به پیشش کوشش فکر و نظر هیچ
پدید آید ز غیب او سالک دین
برید از رشته تدبیر پیوند
ز بیدار خودی و بخردی بدولات
بجا بینش هفت گاو آمد پدیدار
وزان پس هفت دیگر در برابر
ببین سینه آن را بای خوردند
برامد از عقب هفت دگر خشک
ز هر بیدار دل تعبیر آن خواست
بحکم عقل تعبیری ندارد
ز روی کار یوسف پرده بردار
بود بیدار در تعبیر این خواب
وز دو تعبیر خوابت آورم باز
مرا چشم خرد زان لحظه کور است
بیوسف حال خواب شه عیان کرد
چه باشد خوشه سبز و گاو فربه
بود از سال تنگ قصه آور

زناکه دست صنعی در میان نه
دو دیعت در کف دستش هر مرادی
بر جز ایزد نماند او را پناهی
سر فتش فیض فضل ایزدی دست
همه بسیار خوب سخت فربه
پدید آمد سراسر خشک لاغر
بدینها سبز خرم هفت خوشه
بران پیچید و کردش سبز خشک
همه گفتند کر این خواب محالست
بجز اعراض تدبیری ندارد
که در زندان همایون فرجوانیست
دلش از غوص آن در گهر یاب
بگفتا از دل خولی چیست ازین
که از دانستن این راز دور است
بگفتا گاو خوشه هر دو سالند
بود از خوب سالت خبر ده
نخستین سالهای هفت گانه

بفتحش هیچ صانع را گمان نه
چه یوسف دل رحیلتهای خود کند
که باشد در نواب تخته گاهی
شبی سلطان مصر آن شاه بیداد
بگوید و خوشه از یکدیگر به
دران هفت نخستین رود کردند
که دل زان قوت بردی دیده توشه
چه سلطان با مداد از خواب برخاست
فراهم کرده و هم خیالست
جوان مردی که از یوسف خبر داشت
که در حله دقایق نکته دانیست
اگر گویم برو بگشایم این راز
چه بهتر کور را از چشم روشن
روان شد جانب زندان جوانمرد
باد صاف خود دشتی و صاف چالند
چه باشد خوشه خشک و گاو لاغر
بود باران اگر بگذشت دوانه

همه عالم ز نعمت سبز برآید
زمین چون باغ خلق آزرده گردد
ز عزت مالداران دست دارند
که گوید آدمی نان داد جان
حدیث یوسف تعبیر او گفت
کز و بر کرد دم این قصه باور
چو از دلبر سخن شاید شنیدن
ببر بر و این مژده سوی آن یگانه
خرامان شو بدین شکل دل آرا
که چون من بیکسه را بیگناهی
اگر خواهد که من بیرون نهم پای
ز حیرت دور خشم کفها بریدند
که جرم من بود از من چه دیدند
که پاکست از خیانت دامن من
در آن خوانه خیانت نامد از من
که باشم در فراش خواجه خواین
که پیش شاه یکسر جمع گشتند

وزان پس هفت سال دیگر آید
نبارد ز آسمان ابر عطا هیچ
ز تیغ تنگدستان جان سپارند
جوان مرد این سخن بشنید بگذشت
دل شاه از دمش چون غنچه بشکفت
سخن کز حالت آری شکرست آن
چرا از هر دهان باید شنیدن
گرای ای سر در ریاض قدس بخرام
بیارا زین گل آن بستان سرا را
بزندان سالها محبوس کردست
ازین غمخانه کو اول بفرمای
بیک جا چون ثریا باهم آیند
چرا ز خشم سوی زندان کشیدند
مرا آینه گناه اندکی نیست
بجز صدق امانت نامد از من
جوان آن سخن چون گفت با شاه
همه پروانه آن شمع گشتند

که غمهای بشین خورده گردد
نروید از زمین شاخ گیاهی
جهان نان کم شود بر خوان دوران
حریف بزم شاه دادگر گشت
بگفتا خیز یوسف را بیاور
ولی گر خود بگوید خوشترست آن
دگر باره بزندان شد روانه
بسوی بستان سرای شاه کام
بگفتا من چه آیم سوی شاهی
ز آثار کرم مایوس کردست
که آن زنانی که چون رویم بدیدند
نقاب از کار من روشن کنند
بود کین امر شود بر شاه روشن
در آن آینه خیانت بنگی نیست
مرا به گر زنم نقب خزاین
زنان مصر را کردند آگاه
چو رو کردند در بزم شه آن جمع
زبان آتشین

زبان آتشین بگشاد چون شمع
ز رویش در بهار باغ بودید
یکی از دانا سزد بر گردنش غل
زنان گفتند که شاه نکوبخت
بجز عزت صفا یکی ندیدیم
زلیخا بود نیز آنجا نشسته
ریاضتهای عشقش پاک کرده
بجرم خویش کرد اقرار مطلق
منم در عشق او گم کرده راهی
بزندان از ستمهای من افتاد
[illegible] کرد حال من کرامت
هر احسانی که آید از شه نکوکار
چو گل بشکفت چون غنچه بخندید
ز باغ لطف گلبر گشت خندان
مقام [illegible] باید جز تخت

کزان شمع حریم جان چه دیدند
چراره سوی زندانش نمودید
گلی کش نیست تاب باد شبگیر
بتو فرخنده فر هم تاج هم تخت
نباشد در صدف گوهر جنانا باک
زبان از گرد بیجا از کید رسته
فروغ راستیش از جان علم زد
برآمد زو صدای حصحص الحق
نخست او را ز وصل خویش خواندم
درین غمها ز غمهای من افتاد
جفائی کز رسید او را ز جا سفی
بصد چندان بود یوسف سزاوار
اشارت کرد کز زندانش آرند
گل خندان به بستان به که زندان

که بر وی تیغ بدنامی کشیدند
بتی کازار باشد بر تنش گل
بپایش چون نهد جز آب زنجیر
ز یوسف ما بجز پاکی ندیدیم
که بود از تهمت آن جان جهان پاک
ز دستانهای بنهانها زیر پرده
چو صبح راستی از صدق دم زد
بگفتا نیست یوسف را گناهی
بکام من نزد از بیش راندم
غم من چون گذشت از حد غایت
کنون واجب بود او را تلافی
چو شاه این نکته سنجیده بشنید
بر آن خرم سرابستانش آرند
بملک جان بود شاه نیکوبخت

کجا ... زندان بملک جان بود شاه نکوبخت

درین دیر کهن رسمست دیرین
که با تلخی نباشد عیش شیرین
خورد نه ماه طفل اندر رحم خون
که آید با رخ چون ماه بیرون
بسا سختی که بیند لعل در سنگ
که خورشید درخشانش دهد رنگ
شب یوسف چو بگذشت از درازی
طلوع صبح گردش کارسازی
چو شد کوه گران بر جانش اندوه
برآمد آفتابش از پس کوه
پی تعظیم اکرام وی از شاه
خطاب آمد بنزدیکان درگاه
که ایوان شه خورشید اورنگ
بمیدان زهر جانب تا دو فرسنگ
دو رویه تا بزندان ایستاده
تجملهای خود را عرضه داده
چو از زرین کمر سرکش غلامان
همه در خلعت زرکش غلامان
چو از جابک سواران سپاهی
بتازی مرکبان باهم مباهی
چو از خورشید پیکر خوش نوایان
بعبرانی و شکرهای سرایان
سران مصر بیرون از شماره
نثار افشان برو از هر کناره
تهی دستان با امید نثاری
گشاده هر طرف جیب و کناری
چو یوسف شد سوی خسرو روانه
بخلعتهای خاص خسروانه
فراز مرکبی از پای تا فرق
چو کوه آغشته در زر و گهر غرق
بهر جا طبلهای مشک عنبر
زهر سو بدرهای زر و گوهر
براه مرکب او می فشاندند
گدا را از گدایی می رهاندند
چو آمد بارگاه شه پدیدار
فرود آمد ز رخش تیز رفتار
زر و اطلس بپا انداختندش
بپای انداز فرق افراختندش
ببالای خرد زانسون همی رفت
بر اطلس چون مه گردان همی رفت
ز قرب مقدمش چون شه خبر یافت
باستقبال او چون بخت بشتافت
کشیدش در کنار خویشتن تنگ
چه سرو گلرخ شمشاد گلرنگ
بهپلوی خودش بر تخت بنشاند
بپرسشهای خوش با وی سخن راند
نخست از خواب خود پرسید تعبیر
درآمد لعل نوشینش بتقریر
وزان پس کرد شاه از هر سوالی
بپرسیدش ز هر کاری و حالی
جواب دلکش مطبوع گفتش
چنان کامد ازان گفتن شگفتش
در آخر گفت ازین خوابی که دیدم
ز تو تعبیر آن روشن شنیدم
چنان تدبیر

چنان تدبیر آن روشن توانم
غم خلق جهان خوردن توانم
بکف باید تمام فرس راضی
که ابرویم نیفتد در تراضی
منادی کردن اندر مرز و باری
که نبود خلق جز تو کشت کاری
بناخن سنگ خارا را تراشند
ز چهره خوی فشانان دانه پاشند
چو از دانه شود آگنده خوشه
نهندش همچنان از بهر توشه
سنانها خوشه‌ها زان رسته از تن
که باشند بر رخ خصمان سنان زن
چو گیرد خوشه در خوانه درنگی
بیاید روزگار قحط تنگی
برد هر کس برای عیش تیره
بقدر حاجت خود زان ذخیره
ولی هم کار را باید کفیلی
که از دانش بود با وی دلیلی
بداند قایت آن کار داند
چه داند کارها کردن تواند
زهر چیزی که در عالم توان یافت
چو من دانا کفیلی کم توان یافت
بمن تفویض کن تدبیر این کار
که تا که دیگر جونها پدیدار
چو بشنید از وی [illegible] این کارسازی
بملک مصر دادش سرفرازیها
سپه را بنده فرمان او کرد
زمینها عرصه میدان او کرد
بجای خود بتخت زر نشاندند
بصد اعزاز عزت مصر خواندندش
چو پا بالای تخت زر نهادی
جهانی زیر پایش سر نهادی
چو رفتی بر سر میدان ز ایوان
رسیدی بانگ چاوشان بکیوان
بهر جانب که طوق انداز بودی
جنیبت کش هزارش پیش بودی
بهر کشور که بگذشتی سواره
بیرون بودی سپاهش از شماره
چو یوسف را خدا داد این بلندی
بقدر این بلندی ارجمندی
عزیز مصر را وقت زبون شد
لوای حشمت او سرنگون شد
دلش طاقت نیاورد این خلل را
نبرد [illegible] بستر اجل را
زلیخا روی در دیوار غم کرد
زبار هجر یوسف پشت خم کرد
نه از جاه عزیزش خانه آباد
نه از اندوه یوسف خاطر آزاد

فلک کو دیر جنبد زود بین است
یکایک افکند چون سایه بر خاک
نه از اقبال او گردن فرازد

ولی گر دلبری نازنده باشد
نگردد در هوس پیرامن او
از آن هم دامن او تر نگردد
دهد رو عیشهای جاودانه
زلیخا بود مرغ بخت آهنگ
حریم خوابه چون گلزار بودش
همه اسباب عشرت جمع میداشت
حدیثش از زبان او نمیرفت
خیال روی یوسف یار او بود
وطن در کنج محنت خانه کرد
خوشا آن کز محبت برخوردار بودم

جمالش دیدمی هر روز صد بار
شب تیره نهان بر نردبان بر دمی راه

درین حرمان سرا کاری زشت است
خوشا آن دانا که هر کاری ببازی
نه از او بار او جانش گدازد

ز هر شادی و غم آزاد باشد
اگر گردد جهان دریای اندوه
ز اندوهی که زاند بر نگردد
فرو پیچید از آن حیش عرق روی
جهان چون خوابیده مرغان بر و تنگ
عزیزش بود بر سر سایه گستر
رخ افروخته چون شمع میداشت
درین وقتی که رفت از سر عزیزش
انیسی خاطر افگار او بود
نمی خورد از فراق او نمی خفت

درون کلبه ابا با ربودم
از آن دولت چه بختم تخت خوردم
تماشا کردمی آن روی چون ماه

یکی را بر کشد چون خور بر افلاک
که از کارش نگیرد اعتباری

غم دیگر نگیرد دامن او
بر آرد موجهای غصه چون کوه
دگر چیش طرب سازد زمانه
نخواهد کم غم خود یک سر موی
دو آن روزی که دولت یار بودش
نهانی بود در عنا سایه پرورده
غم یوسف ز جان او نمیرفت
نماند اسباب خواستش هیچ چیزش
بیادش روی در دیوار خانه کرد
ز دیده خون همی بارید و میگفت
دل بی یار از هجران دیدار
بر آن گردش بجرم مظلوم
بروز من زنگ غم از دل زدودی
در و دیوار آن

در و دیوار آن منزل که بودی
ندارم رو بجز در دل خیالی
که در قالب خیال اوست جانم
چه مدت آه دایم دود آهش
نبودی غیر از آن چیزش بنا ای
خدنگش را گر آن مانع نگشتی
مکو خوناب خونین ناب میریخت
نمی شست از رخ آن خوناب کوئی
بدل [illegible] محبت تازه کردی
گهی کندی بناخن روی گلگون
نوشتی از غمش خط نجی [illegible]
همیدون بر سر زانو کف دست
برادر خورشید گشتی نیکو فرمن
برا هم چون صنوبر کوفتی مشت
نگارین گشتی از انگشت افگار
دو درون نامه حرف خود نوشتی

منم امروز از تنها در مانده
وز رو خانه پیم در هیچ جایی
همی گفت این حدیث آه میزد
بفرق سر کشیدی تیر سیاهش
نبود آن چنبر کش بالای سرو
ز صندوق فلک تیر آن گذشتی
چه بود از تاب دل سوزان تب او
از آن خونابه بودش سرخ روئی
برون کار نادر درم نقد
ز چشم خود گشادی چشمه خون
گهی سینه گهی دل میخراشید
سمن را از بنفشه نیلوفری بست
چه باشد آفتاب خاوری یار
بیانی سر خاید انگشت
ز انگشتان خونین خامه کردی
برون زین حرف چیزی کم نوشتی

بدل رنجه تن رنجور مانده
خیالش گر رود چون زنده مانم
ز ره آتش بمهر و ماه میزد
ز خورشید حوادث هیچ کاهی
فلک را از خدنگ او سپر بود
ز مژگان دمبدم خوناب میریخت
مژه میریخت آبی بر لب او
چو زان خونابه رخ را غازه کردی
بجز خون جگر را کابین آن عقد
ز سرخی هر یکی بودش دو ایقه
ز جان جز نقش جانان میتراشید
بمهر دوست یعنی بر خرم من
مرا نبود بجز نیلوفری کار
کفش کز هر نگاری دار شیمی عار
ز کافوری کف خود نامه کردی
دلی زان نامه هر کز داستانش

نگارنده دبیر نوشته خوانش
جوانی تیره گشت از چرخ پیرش
به مشکین تار او کافور بارید
نشانه بهای سیر او در بین باغ
ز نرگس زار چشمش یاسمین رست
چو ماتم دار گشت از ناامیدی
که باشد کار هندو داز کوته
زمان زان چین که انگشتی در ابرو
که گیرد آن چین پا چیش باز
سهی سروش ز بار عشق خم شد
ز بزم وصل هم چون حلقه بیرون
بیفتد خم از آن بود سر پیش
سرش را فرق تیر پیشش ز خلخال
منقطع کردن از طوق مرصع
عذار نازکش ماندست بالین
بداد از بر زر وی خشتش

فراوان سالها کار در این بود
بر ابش شیر شده موی چو شیرش
که بران گشتی زاغ از پر تقدیر
گریبان بوم گیرد خوابه زاغ
بن وی زیر این طاق کج آیینا
چراغ رفت از سیاهی در سفیدی
بروی تازه چون گل چین افتاد
خمارش چون سر بالا بر رو
دیگر باهای بو دیگر نبودی
سرش چون حلقه هم از قدم شد
در ایام دیدهٔ خاکی از خون مرحوم
که چشمی کم شدی سرمایهٔ خبیثی
تهی از جلوه‌های اطلسش دوشی
معرا عارضها از زر بفت برقع
سپهر پوششش از خاک بستر
مرقع بالینی بود از خشتش

ز هجران رنج تیمار در این بود
بر آمد صبح شب هنگامه برچید
بجای زاغ شد بوم آشیانگیر
سیاهی از سر تنگ از نرگس تخت
سیه پوشید پشتا چشم چراغ ابهی
ز هندوستان چاکر بود کش نمونه
نشکن در صفحه ... نشانش افتاد
ندارد کس در این دیر کهن یاد
رخ چون آب لو بر چیدن عود
به سینه بهای بود از جب داروان
چو آن گرمایه پنهانیش گم
بسته بردی دران و بران مرسای
سبک از زردانها که هر گسش گوشی
بزیر پهلو از خاکش نهالین
به از مهد حریر حور بستر
در این محنت گزران بگذشته گفتم
سیرشته

بر آن حسن کو هر هد نکته سفتم
دران دوقتی که گنج سیم و زر داشت
بنا بیش گنج سیم و زر کشیدی
بدین بخشش که بودش کار بود
بر آن لیف خرما نه کمر بند
گذشت آن گدایی هر صاحب جوانش
گذر بر راه یوسف خانه بساز
ز راه بیچاره از با داوخ ده
... ایمان زمانده
که بابا داز در بسازگو بید
بروی از عزت غباری
دگر سلطانیش از راهی که باره
نشسته فوق با دار سپاهش
ز نی ... جایگاهست
چو یوسف از بر فریاد ناله
چه از هجر آشنا از دور گرفتی

چه رفتی غیر یوسف بر زبانش
هزاران نقد بر دار گهر داشت
دهانش لولو دُر چون از گهر بر
شد از سیم زر دو گوهر تهی دست
خبر کو بانان ز یوسف لب شستش
ز یوسف باقی قوت از هر کوش
که چون افتد گذر کاهی بر اهش
زمام اختیار از دست داده
نیابد قوت از بوی بارش
که از مرغ تن نشن باز جوید
ببوسد پای او کز شهر بار است
برابر بودنش تاب نغل ره

بر راه یوسف از دیوانه رخت
چه کردی از چاه ای ناله آغاز
ز آهش شعله در هم با نگر فتی

نبودی غیر او آرام جانش
ز هر کس قصه یوسف شنیدی
لباب ساقی از کو هر و فرزر
به پشمین جامه مسکین گشت خرسند
بس زانوی خاموشی نشستش
بر آن شد تا زبه فوت رهد باز
بزیر بر قوت زاد از سپاهش
ز خان وصل جانان باز مانده
نیابد قوت از بیک دیارش
چو بیند رهرو در رهگذاری
بشوید کرد او کو زان دیار است
شود خرم تر بخاکی کرد سپاهش

بد دگر کرد و نه بستی هواله
جدا بر خواستی از هر سینه آواز
دران بو سینه بود افتاده شسته

چو صد تیرها گردش نشسته
بر آخر داشت یوسف دیو زادی
ز نبسته هزاران وصل بر او ز
گره بر خوشه چرخ از دم او
ز سیم اخضر رخت ما مه
اگر نعلش بریدی وریک دو
بران از پهلوی نخچیر چون تیر
اگر گردش نه باز و بس کشیدی
ندیدی هیچ کس یک قطره از وی
چو کنجی بود از کوه روانتر
گرفتی خدمتش گردان پیکر دان
مهیا ساختی در هر شبان گاه
نیا و گر دلش آماده غربال
و پیکر بود از زینش مثالی
چو ماه اندر دو پیکر جای کردی
شتابان سوی آن شاه آمدندی
ازان پا بست خود بیرون دویدی

ولی از ذوق عشقش چون اثر بود
سپهر اندازه گردون نهادی
ز نور ظلمت اندر روی نشانه
شکن در کاره بدر از نسیم او
بزخم پیم چو سنگ خواره جستی
بچرخ اندر نشستی چون مه نو
گرش میدان شدی از غرب تا شرق
بگردش با هم چرخی رسیدی
به خوش رفتن درآن خوبی بودش میل
بری زیر اسب مار تا زیانه
پدید آمد بشی زر آورد پیدا کسر
جوش از سنبله و ز کهکشان کاه
ز سدره سبحه جای مرغان گزیدی
رکاب از هر طرف تابان هلالی
کشیدی زیر ران او سهیلش
چو سیاره پیاده آمدندی
بحسرت بر سر راهش نشستی

بر وهم تیز گوئی نیشکر بود
تکاور ابلقی چون چرخ فیروز
برابر چون شب روز زمانه
بهر سیمش هلال بسته از زر
ز هر ماه نوش سیاره جستی
گذشتی در تک از رستان نخجیر
پیک جستی بر پریدی گرم چون برق
براه ار چه شدی بر قطره از خوی
چو آن گرد آمده از قطره ها سیل
با خر گرندی سام فرو تنها
بطل ماه آب از چشمه نور
ز شعر چشمه وار شب مه و سال
که تا سنگ از جوش چون دانه چیدی
چو یوسف در هلالش پای کردی
بنودی حاجتش کوشش ز جیلش
زلی نیز چون ازوسالش شنیدی
خروشان بر گذرگاهش نشستی
چو یوسف

چو با یوسف رسید چندی ز راه
بروی رشک ماه مهر ما یوسف
بدل زین طعنه می بندید داغم
جهان بر نافه تاتار گردد
چو یوسف در رسید پیکر وای
درین قوم از قدوم او نشست
بتی کش جای ملک جای او داشت
نه تنها جای جهان را تازه سازد
به [illegible] آن حیران مهجور
بصد [illegible] درین دوری صبورم
زمانها تا یکی مهجور باشم
ز خود کرده فراموش اوفتادی
درآن بیرون ها چو دم از جان نشاند
بنودی غیر ازین شغل کاری

بطعنه‌ش کوده کامل کردند آگاه
زلی گفت از یوسف در اینان
که ناید بوی یوسف در دماغم
بهر محمل که آن جانان نشیند
گر این ها در دل افتادی بشکوای
بگفتی در غریب من مگو شنید
قدوم سالکی نهان توان داشت
چو جای را تازگی همراه گردد
ز جاودان صدای دور شود دور
نباشد بیش از این تاب صبوری
همان بهتر که از خود دور باشم
ز جام بیخودی از دست رفتی
دمیدی خواستی افغان فریادی

کز اینکه در رسید از شاه یوسف
نمی بینم نشانهای نازنینان
بهر منزل که آن دلدار گردد
نشیمن در مشام جان نشیند
بگفتندی که از یوسف خبر نیست
قدوم دوست را از من میپوشند
نشیمش باغ جان را تازه سازد
از آن جای تازه کن همراه گردد
زدی افغان که من عمر بیست دورم
نجویم دوری الا از صبوری
بگفتی این و بیهوش اوفتادی
چنان بیخود تا آن پی بست رفتی
برین دستور بودی روز کاری
برین دستور بودی روز کاری

نداد عاشق بدل قناعت
بهر دم در طلب تر نهد کام

فزاید حرص او ساعت بساعت
چو یابد بوی گل خواهد که بیند

دو دم نبود بیک مطلوبش آرام
چو بیند روی گل خواهد که بیند

زلیخا کرد بعد از ره نشستی
که عمری در پرستش کارش این بود
ترا عمری است کز جانمی پرستم
بچشم باز ده بینائیم را
مراد ز هیچ وقتی دمقامی
چه دادی کام من دیگر تو دانی
چه عمر است اینکه نابودن ازین به
زگریه خاک را نمناک میکرد
برون آمد زلیخا چون گدائی
ز دل ناله زجانها فریاد بر داشت
ز بیمش بر کوشها میزد ز هر جای
بجایی آمد که کس او را مبیناد
ز درد دل فغان میکرد میرفت
چو صد شعله بیک مشت نی آورد
که ای سنگ سوی عجز جانهم
نه دیگر از تو گویم سنگ بر دل

هوای حسرت دیدار بستی
بگفت ای قبلهٔ جانم جمالت
برون شد گوهر بینیش ز دستم
ز یوسف چند باشم مانده مهجور
بجز دیدار یوسف نیست کامی
درین جا سختیم مپسند چندین
ره نابود هم بودن ازین به
چو شه خورشید تخت خاور آمد
گرفت از راه یوسف تنهائی
ز بیمش بر آسمانها میشد ز هر سوی
صهیل مرکب شاه همایی
ز نو امید دل صد پاره گشته
ز آه آتشین فغان میکرد میرفت
به پیش آورد آن سنگین صنم را
بهر شاهی که باشم سنگ را هم
به پیش روی تو چون سجده کردم

شبی بر پیش آن بت بر زمین سود
سر من در عبادت پای مالت
بچشم خود بهین رسوائیم را
بده چشمی که رویش بینم از دور
بده کام مرا چون میتوانی
درین بد بختیم مپسند چندین
همیگفت این بسر خاک میکرد
چو سهیل ابلق یوسف برآمد
برسم داد خواهان داد برداشت
نفیر چاوشان طرقه گویی
کس از غوغا بحال او نیفتاد
ز کوی خرمی آواره گشته
به بخت خوابنهٔ خود چون پی آورد
زبان بگشاد تسکین الم را
شنید از تو شاه بختم تنگ بر دل
بسی تراه دیار خود سپردم
بگیر از تو هر کامی که جستم
زکام هرچ

زکام هر دو عالم دست شستم
بگفت این پیش بر خشم سنگ خاره
نگارش زان شکست آمد درستی
تضرع کرده رو بر خاک مالید
بتان شکران بت پرستان
دل بت گر بمهر خود خراشی
که گوید بت پرست انزد بر شکست
بلطف خود جفای من بیامرز
ستاندی گوهر بینائی از من
بر دردا ناپدید از داغ تاسف
گرفت آن فغانها گوش بازش شاه
بفرقش بندهٔ مسکین محتاج
برفت از هیبت آن زوم او هش یوسف
بخلوت خوانهٔ خاص من آورد
درین او بار رقابش به سرسم
کمرشش در زدیه دامن گیر باشند
که دریا بد بانه ای پا نگاهی
شود هر صبح صادق با تباشیر

تو سنگی خواهم از سنگ تو رستن
خلیل آسا شکستش پاره پاره
ز شغل بت شکستن چون بپرداخت
بدرگاه خدای پاک نالید
اگر نه عکس تو بر بت فتادی
وزان پس اوفکنی در بت تراشی
اگر رو در بت آوردم خدایا
خطا کردم خطای من بیامرز
چرا آن کرد خطا از من فتادی
بچینم لاله از باغ یوسف
کر با کیست اگر نه شاه بخت بنده
نهاد از عز جان خسروی تاج
بجای جیب گفت این تسبیح جان را
بجولان گاه اخلاص من آورد
گذران تسبیح چنین شور و شعب کرد
کلامش را که این تاثیر باشد
فروغ صبح صادق داد خواهان
منور شاه دهد یاد آتش تدبیر

بهر سنگی که هر قدرت شکستن
چو بشکستش بجا لایک وجبینها
به آب چشم خون دل وضو ساخت
که ای عشق تو را از زیر دستان
به پیش بت کسی که سر نهادی
کسی در پیش بت افتاد بشکست
بآن بر خود جفا کردم خدایا
ز پیش شاه خطا بیجائی از من
بمن ده باز آنچه از من ستاندی
چو برگشت از ره آن بر مصر یا شاه
ز دل آن عجز کرد ریش سر فکنده
چو جا کرد این سخن در گوش یوسف
کرم بر داد از جانم توان سال
که تا یک شمه از حالش بپرسم
عجب ماندم که شیرین تر عجب کرد
چو صد جان خاک در پا بدشت ای
منور قصه یک کرده سالهان
نه چون شاهان جو راین زمانه

که می‌جویند بهر زر بهایش
زد دینار زرش صد سرخ رویست
ز هر طالع که یک دینار زر نیست
نظر کردن از روی مرده گو نیست
دگر زور است صد کس زیر آن گنج نیست

ازان خشتی چه باشد پیش عاشق
ز بازارش بسینه بازار باید
درآمد حاجب از درگه یگانه
که در ره مرکب آرانند عنان پیر
بگفتا حاجت دیرار رواکن
که با من باز گو حاجت خویش
چو رخصت یافت آن پیر از رقاصی
دهان پر خنده بر یوسف دعا گفت
بگفت آنم که چون روی تو دیدم
دل و جان وقف کردم در هوایت
گرفتی تن الله ملک اندر آغوشش
ترحم کرد بر وی زار بگریست
چو یوسف گفت با وی این زلیخا
برفت از لذت آوازش از هوش

که گر دو بار رنگ اندیشی عاشق
زغوغای سپه چون بار رست یوسف
بخوی یکه در عالم فسانه
مرا گفتی که وی بازش هم ساله
دگر دل ریش است او را روا کن
بگفتا رخصتش ده تا درآید
درآمد او و مانع در خلوت خاص
ز بس خنده بدیدنش یوسف عجب کرد
ترا از جمله عالم برگزیدم
جوانی در غمت بر باد دادم
مرا یکبارگی کردی فراموش
بگفتا ای زلیخا این چه حالت
فتاد از پا زلیخا چو زلیخا
چو باز از بیخودی آمد بخود باز

بخلوتگاه رازش باد جا باید
بخلوتگاه خود بنشست یوسف
ستاده بر در ایستاد آن زن پیر
به اهم بالای رسانش تا بدرگاه
بگفتا و بنشست زان سان کو ته اندیشش
چو بار از جان خود اهم خون کشید
چو گل خندان شد و چون غنچه بشکفت
ز وی نام و نشان وی طلب کرد
فشاندم گنج گوهر در بهایت
بدین پیری که می‌بینی فتادم
چو یوسف زین سخن دانست گو کیست
جراحات بدینسان درد وا است
شراب بیخودی زد از دلش جوش
حکایت کرد با وی یوسف آغاز
بگفتا کو جوانی

بگفتا کو جوانی و جمالت
بگفت از بار هجر جانگدازت
بگفتا کو ز روسیمی که بودت
ز دو صفت بر سر من گوهر افشاند
نهادم تاج حشمت بر سر او
کنون در کنج عشق آنم که هستم
بگفتا ار حاجتم از زودی بی
بشرح آن کست بیم از زبان بند
قسم گفتا بآن کان فتوت
لباس خلعت از یزدان رسیدش
بگفت اول خواهشت و جوانی
کلاه از باغ رخ رنگ تو چینم
جمال مرده ارش از نو کی داد
وزان شد تازه گلزار شبابش
سپیدی شد ز مشک مهر آرش ار
شلنج از نقره خامش بیرون رفت

بگفتا از دست شد چه راز وصالت
بگفتا چشم تو بی تو روشنت
بفرقت آن تاج دیهیمی که بودت
سر و زر رسانشاد پایش کردم
گرفتم افسر از خاک در او
بگفتا حاجت تو چیست امروز
نخواهم جز تو حاجت های غمناک
دگر هر لب ز شرح او ببندم
بآن معمار از کان نبوت
که هر حاجت که امروز از تو دارم
بدان گونه که خود دیدی روا نی
بجنبانید یوسف لب دعا را
رخش را خلعت فرخنده‌ای داد
ز کافورش بر آمد مشک تا تار
درآمد در سواد نرگسش نور
جوانی بر سرش باز گشت حالی

بگفتا خم چرا شد سرو نازت
بگفت از بس که پای تو غرق خونست
بگفت از حسن تو هر کس سخن راند
بگوهر پایش بادانش کردم
نماند از سیم و زر چیزی بدستم
ضمان حاجت تو کیست امروز
اگر خواهی نشوی آن را بسوگند
غم در رویت اگر بر خود ببندم
نگر آتش لاله در ریحان دمیدش
روان سازم بنزد ربّ توانم
دگر چشمی که دیدار تو بینم
روان کرد از دو لب آب بقا را
بجوی رفته باز آورد آبش
ز هیچش آن گل را شد شب تار
خم از سرو گلندامش بیرون رفت
ببین از چهل ساله کی شد از ده ساله

جمالش را سزد کاری دگر شد
مراد دیگرت گر هست برگوی
بروز اندر تماشای تو باشم
رطب چینم ز لعل نوشخندت
بگفتا خود که بر مژده است رایم
زمانی لب به پیش انگند خاموش
بجا خواست چیز آن بود ناخاست
سلامت میرساند ایزد پاک
ز موج انگیزی آن بحر گوهرش
بتو بالای عرشش عقد بستیم
ز عین عاطفت بابی نظرها

ز عهد پیشترم بیشتر شد
مرادی نیست گفتا غیر از اینم
شب او بر کف پای تو باشم
نهم مرهم دل افگار خود را
دوام از چشمه سار صحبتت نم
نظر بر غیب بود و چشم انتظاری
که آواز بر جبرئیل برخاست
که ما بجز زلیخا را چه دیدیم
درآمد بحر بخت اینک بگوشش
توام عقد پیش کس جاوید پیوند
شود در زاینده زان عقدت گهرها

دگر ره یوسفش گفت ای نکو خوی
که در خلوت که وصلت نشینم
فتادم در سایه سرو بلندت
بکام خویش بینم یار خود را
چو یوسف این تمنا کرد ازو گوش
جواب او نه بر گفت آری
پیام آورد در یک شاه فناک
بتو عرض نیازش را شنیدیم
دلش از تیغ نومیدی نخستیم
که بگذشت بدینا از کار دیدیم

چو فرمان یافت یوسف از خداوند
نهاد اسباب جشنش اندر میانه
بقانون خلیل و ابن یعقوب
بعقد خویش یکتا گوهر آورد
برسم معذرت یوسف بپا خاست

کمربند با زلیخا عقد پیوند ها
شه و مصریان ملک را نوا ندها
بر آئین جمیله صورت خوب
نثار افشان بر درمه تا بماهی
به مجلس حاضران را عذرها خواست

اساس ساز انداخت جشن خسروانه
بتخت عز و صدر جاهش نشاندند
زلیخا را بعقد خود در آورد
مبارک باد گوشه دنیا ای ها
زلیخا را به پیش ساخت دلشاد
بخلوت خوابه

۵۳

بخلوت خوابهٔ خواهش فرستاد
خردمندان از جمال دلفریبش
بمنزلگاه خود زد هر کسی گام
بفیروزی درین فیروزه کارم
شفق یاقوت تر با گوهر امحیط
به خلوت مجرمانه با هم نشستند
دل اواز طبیعت جنبش رقاص
شود زین تشنه کی سیراب یابید
[illegible] نامرادی
کسی گفتی که لطف دوست عام است
کسی خوش بود دائم نا خوش
زلیخا را نظر چون بر روی افتاد
ز نور خود ظلام سایه شد دور
ز رحمت جا [illegible] آرزوش کرد
به بیداری کشید از خواب نازش
چو چشم انداخت روئی دید زیبا

پرستاران همه پیشش دویدند
بزرگش جامها برداد زیبش
عروس مه نقاب عنبرین بست
چراغ افروز شد گیتی ز انجم
چه ها را شعر شب شد پرده راز
بروی غیر مشکین پرده بستند
کزاین تشنه که بر لب دیده به بست
نشسته از دلش این تاب با بیخ
کسی گفتی که من بار ورندارم
ز لطف دوست نومیدی حرام است
زنا که دید گرد ریزش برخواست
تماشای رویش دیده افتاد
چو یوسف آن عجب کیفیتش دید
کنارخویش بالینی سرش کرد
به آن روئی که زد جا ابت دیده
بسان نقش چینی بر روی او دیا

سر و رقص امر بیشش کشیدند
چو ماهی هوی با مرغ روح یافت آرام
ز زرافشان پرده برروی زمین بست
فلک عقد ثریا از بر آورد
دران پرده جهان را ساز پرداز
زلیخا منتظر در پرده خواهش
بر بیداری یا رب یا بخوابست
کسی بر آب چشمش زانکه شادی
اگر گردد خوش بد بخت روز گارم
درین اندیشه خواطر در کشاکش
همه پرده منزل را با راست
بیرون پرواز خودش اشراق آن نور
ز دیده از خود آن بیخویشیش دید
ببوی خود چو هوشی آورد بازش
وز وی بود عمری دل رمیده
چو روی چو رعین مطبوع مقبول

زحسن آرایش بساط معزول
بلب بوسیده شیرین شکرش را
ولب بر خوان وصل او نمکدان
نمک چون شور شوقش بیشتر کرد
نت بخ یافت از نایاب گنجی
نهادش بیش آن سر و گل اندام
نه خاین داده قفلش را شکیبی
کمینش کام زد در عرصهٔ تنگ
در آخر ترک ماهی و منی کرد
شد اول غرق آخر با خوشی جفت
ز باد صبح دم با هم رسیده
چو یوسف گوهر ناسفته را دید
گل از باد سحر ناشکفته چون ماند
براه جای اگر چه تیز تنگ بود
ز تو تا من نشان بر سید بودم
ز هر کس داشتم این نقد را پس

نظر چون یافت بر دیدن قرارش
بدندان کند عناب ترش را
ازان رو کرد اول بوسه را ساز
دو ساعد در میان او کمر کرد
میان بسته طلب را چابک داشت
مقفل حقهٔ از نقرهٔ خام
کلید حقهٔ از یاقوت تر ساخت
ز بس آمد شدن شد عاقبت لنگ
شتابانکه تشنه او بر خوات از آب
پسر دن آمد بجای خیشتن خفت
یکی ناشکفته و دیگر شکفته
ز باغش غنچهٔ ناشکفته را چید
بگفتا جز عزیزم کس نبد راست
بوقت کام را بد شست زر بود
ببسط مرحمت گسترده بودم
ز دست بر گوهرم کس نوک الماس

عنان کش شد سوی یوسف کنارش
چه بود از مهر آن فرخنده مهمان
مگر بر خوان از نمک به باشد آغاز
بزیر آن کمر تا برده رنجی
ازان گنج گهر درج گهر جست
نه خازن برده سوی حقه دستی
کشت دستش قفل در وی گوهر اندوخت
چه نفسش سر کشی اول تو سبکی کرد
به سیمین بر کسی سر زد در آب
دو غنچه از دو گلبن بر د...
نهفته تا شکفته در شکفته
بدو گفت این گهر ناسفته چون ماند
و با او غنچه با غنچه بخندید راست
بطفلی در که خواب دیده بودم
همین ابح نقد را بسپرده بودی
بحمد الله که این نقد امانت
که کوته ماند

که کوته ماند از دست خیانت
چو یوسف این سخن را زان پریچهر
زاین به زان چه می جست ازین بیش
بدل شوقی که با یابانی نبود وشش
گرد هر دم فزاید شور مستی
زجر جی خبر کمال عشق خبر د

که آمد در طریق عشق صادق
... بود در عشق
... باز ... کرد کی جاره سازی
... یکی معشوق نوازی
... که دید از رخت بیدار
... آهنگ سفر کرد
... خیال او بسر برد
... ناخ ...

و صد بار ار چه تیغ بیم خوردم
شنید افزود از آتش مهر بر مهر
بگفت آری ولی معذور میدار
بجان دردی که درمانی نبود وشی
شکیبایی نبود از تو چه من
کجا معشوق با عاشق ستیزد
بصدق آنکس که زد در عاشقی گام
که نامد بر سرش معشوق عاشق
بطفلی در که لعبت باز بودی
نبودی بازیش جز عشق بازی
چه دست چپ زدست راست دانست
بدام عشق یوسف شد گرفتار
ز شهر خواب شهر یوسف آمد
با امید وصال او بسر برد
... از پیری که بنیاد جوان شد
قید وفایش ز بستت تازه ...
... شد چنان کرم

۵۴

بتو بی آفتی تسلیم کردم
بدو گفت ای بجسم از جور عیبم
که من بودم بدرد عاشق زار
تر انکلی بدنیا خوبی که آشیب
بکنش دامان عفوی بر بد من

بمعشوقی بر آمد آخرش نام
زلیخا را چه صدقی بود در عشق
به عشق لعبتان دمساز بودی
و لعبتها که پیش هم نشاندی
ره رسم نشست و خواست دانست
هوای ملک خود از دل بدر کرد
ز بهر خود نه بهر یوسف آمد
به پیری در تمنای وی افتاد
بمهر روی او آرام جان شد
چه صدقش بود بیرون از نهایت
کرد چون آمد از آن دل گرمیش شرم

و صد بار ار چه تیغ بیم خوردم ... تشنه اشکی بدین ... است

چنان زد راه دل آن دل فریبش
لبش برلب نهادی روی بر روی
دلی زد بر زلیخا پرده بشکافت
که یوسف در دل آن چون زر گم کرد
چو خورشید حقیقت گشت طالع
ز هر چه یاد کرد پیش بود مطلب
زده دست از قفا در دامن او
دریدم پیش از این پیراهن تو
درین کار از تفاوت بیم آریم
وز آن نیت دلش بار زنده کی دید
چه کاخ آسمان فیروزه خشتی
نهندش یا بر دو کنگره نظر وقف
زعالی غرفهاش چشم بردار
مجال از وی درون خوانه سایه
بر ش حسی از آن مرغان نشسته
ز زر لخنی ز لعل ناب لخنی

که بی‌طاقت نماند از وی شکیبش
ز بیش گشت طرب را آب دادی
ز خورشید حقیقت پرتوی یافت
بلی در بوته عشق مجازی
نماندش پیش دیده هیچ مانع
شبی از چنگ یوسف گشته گریزان
ز دستش پاره گشته پیراهن او
تو هم پیراهن اکنون دریدی
به پیراهن دریدن گر براسیم
بنام او ز زر کاشانه ساخت
زمین از لطف وضع او بهشتی
ز روزنهاش نور رحمت تابان
مقوس طاقها چون ابروی حور
دمیده زان بگلک سیف بحلستان
دلکش از نوا منقار [illegible]
چو صد نقش بدیع انگیخت از [illegible] ماسی

بگیر در خواطرش گشتی رضا جوی
یا بیش دمبدم حاجت فتادی
چنان خورشید بر وی راستی کرد
گذشتش عمر در مانع گدازی
گشتنهای حقیقت در وی آویخت
خلاصی جست از وا افتاده خیزان
زلیخا گفت اگر من بر تن او
بیاد آشکی گناه من رسیدی
چو یوسف روی [illegible]
نگارخانه عبادت خوانه [illegible]
چو از نقش نگارانه فرشته [illegible]
[illegible]
ز [illegible]
ز [illegible]
مبادا [illegible]
[illegible] دی
[illegible] هزار آن [illegible]
[illegible] که کوته ماند